

GLAS GORENJSKE

Razponi

Veliko smo razpravljali — neposredno večja ali manjša — da si premla — in prav tako pisali, o novem načinu nagrajevanja delavcev v gospodarstvu in o novem plačnem sistemu sploh. Okrajne komisije za plače, so več ali manj uspešno sodelovale s podjetji pri uveljavljanju novega plačnega sistema, ki si je ponekod težje, ponekod lažje, vendar za neslajno utiral svojo pot. Manj aktivne, oziroma nezadostno podkovane z dejstvi pa so bile komisije za tarifne pravilnike v posameznih podjetjih. Ta, rekli bi, nepripravljenost teh komisij, se je tudi ponekod zrcalila v zgrešenih pojmovanjih novega plačnega sistema v delovnih kolektivih, ki je dobilo svoj epilog v izenačevalnih težnjah, ki so ravno tako škodljive, kot pojavi v tistih podjetjih, kjer so videli bistvo novega plačnega sistema v tem, da se bodo povečale plače linearno predvsem uslužbencem v podjetju in morda še kakemu obratovodji ali predelavcu.

Novi način nagrajevanja, ki pomeni šele začetek urejevanja in vsklajevanja plačnega sistema pri nas, ima za cilj povečati delovno storilnost v naših podjetjih in tako dvigniti življenjsko raven. Da smo se tega problema kar najresneje lotili, nam dokazuje tudi zvezna Komisija za proučevanje delovne storilnosti, ki je bila ustanovljena te dni.

Sistem, kakršnega so uvedli nekateri delovni kolektivi, oziroma komisije za sestavo tarifnih pravilnikov v podjetjih, pri razpravi o tem, komu povisati tarifne postavke, je bil od množičnih organizacij, obsejen kot nepravilen. Nekatera podjetja so namreč zvišala tarifne postavke vsem uslužbencem v podjetju, več ali manj linearno, medtem ko niso zagotovili delavcem v tarifnih pravilnikih s prejemki, zadostne spodbude za povečanje delovne storilnosti. Ničče nima nič proti povisjanju prejemkov vodilnih uslužbencem v podjetju, saj to smer z novim plačnim sistemom tudi zasledujemo. Vendar je povisjanje tarifnih postavk vodilnim uslužbencem ujemljivo le takrat, če so davne le tistim vodilnim ljudem v podjetju, od katerih zavisi

31 milijonov za družbene organizacije

Okrajni odbor SZDL za Gorenjsko je sprejel svoj proračun za tekočo leto - Skrb za društveno življenje na Gorenjskem

Pred nekaj dnevi je sekretariat Okrajnega odbora Socialistične zveze za Gorenjsko razpravljala o svojem proračunu in sprejel določene zaključke. V svojem proračunu je SZDL predvidela najpotrebnejše dotacije posameznim organizacijam na področju Gorenjske, s katerimi bo skušala pokriti najnujnejše izdatke. Ker je program vseh družbenih organizacij in društev zelo obširen, so v proračunu predložena le tista dela, ki so vezana na večje materialne potrebe. Poseben podatek v proračunu je namenjen onim organizacijam, ki so v današnji stopnji našega družbenega razvoja najbolj pomembne. V okrajnem proračunu so upoštevana le najnujnejša sredstva za delo okrajnih vodstev posameznih organizacij ter dejavnost, ki je širšega značaja in presega okvir posamezne komune. Načelo pa je, da bo težišče vsega ustvarjanja

- Te vsebine**
- V ZAČARANEM KROGU
 - NOČ IN 42,5 ODSOTKA
 - Seznam nagrad
 - IZ BEUGNJSKIH BUNKERJEV
 - Od petka do petika
 - Delovski razred in kultura
 - Kranjskih smučarjih
 - Zabavna stran

S SEJE LOMO JESENICE

Pavšalno obdavčenje se je obneslo

Na četrtkovni seji Ljudskega odbora mestne občine na Jesenicah so razpravljali o pavšalnem obdavčitvi gostinstva in obrti. Določiti odstotka povisjanja, oziroma znižanja plačilnega sklada do 5% za trgovine, gostinstvo in obrtne obrate ter o nekaterih drugih vprašanjih.

Ker je pavšalno obračunavanje manjših obrtnih delavnic enostavnejše, je LOMO Jesenice sklenil, da v letu 1955 preidejo med pavšalne obdavčence državnega sektorja tudi nekatera obrtna podjetja z manjšim prometom. Tak način obračunavanja precej poenostavlja obračun dohodka. Za osnovo so vzeli promet, do 20 milijonov din. Od 14 obrtnih podjetij je prišlo v poštev za tak način obračunavanja 9 obrtnih organizacij.

Mengšani in Moravčani samostojni

Dve novi komuni

Posebnost ene je kmetijstvo, druge pa obrtništvo

Medtem ko so bile razprave in debate o komunah v radovljiskem in kranjskem okraju zaključene že ob Novem letu — so potekale razprave o teritorialni razmejitvi, obsegu in številu komun, v okraju Ljubljana - okolica še do nedavneje. Razprave pa niso potekale med prebivalstvom, ampak predvsem na Okrajnem iniciativnem odboru za osnovanje komun.

Končni rezultat tega je bilo dejstvo, da se Mengšani in Moravčani oddvojita od Domžal in postaneta samostojni komuni.

Kako je prišlo do tega? Verjetno bo najtehtnejši argument ta, da bi bila prvotno mišljena domžalska komuna precej preobsežna — razen tega pa bi morali dati krajevnim svetom preveč polnomočja in bi torej ostali skoraj na rang danišnji občin. To bi seveda ne pomenilo korak naprej v razvoju našega družbenega urejanja, ampak ostati na istem. Morda bo držalo do neke mere tudi to — kot mi je dejal tajnik ObLO Moravče — da je Okrajni iniciativni odbor za formiranje komun le upošteval želje prebivalstva — posebno Moravčanov, ki so med vojno toliko žrtvovali in se tako enotno brili v NOV.

Sicer pa kakorkoli že, gotovo je, da bosta ti dve novi komuni nedvomno imele večji politični, kot pa — vsaj zaenkrat — družbeno gospodarski efekt. Saj bosta zaradi svoje majhnosti, predvsem pa zaradi slabih ekonomskih osnov, precej izjemni komuni.

Poglejmo!

Komuna Moravče bo obsegala le ozemlje bivše občine, kajti zaenkrat se še ne ve, če bodo na željo prebivalstva spadali sem tudi zaselki: Ribče, Velika vas, Križ itd.

Po površini bo merila 5878 ha in imela 2560 prebivalcev. Narodni dohodek te komune bo znašal le 81 milijonov — od tega iz kmetijstva (čeprav je v

težji dolini bila zaostajal, kar 66 milijonov. Temu primeren je tudi povprečen narodni dohodek na prebivalca — le 22.650 dinarjev.

Ceprav je moravska komuna geografsko zaključena in enovita celota, zaenkrat se nima kakega posebnega kulturnega, političnega, predvsem pa ne gospodarskega središča. To bo izrazilo kmetijska komuna, ki pa bo morala posvetiti tej panogi vso skrb, kajti le s tem bo lahko opravičila svoj obstoj.

Glede osnovanja komune so Moravčani že precej daleč, saj so vse tri komisije pripravljale obdobja, ki mu predseduje dosedajni predsednik ObLO tov, Martin Klopčič, že zaključile svoje delo.

Tudi komuna Mengšani bo verjetno obsegala le ozemlje bivše občine. Merila bo 2995 ha in imela 3841 prebivalcev. Celotni narodni dohodek bo znašal 194 milijonov, povprečno na prebivalca 50.750 dinarjev.

Posebnost te komune bo, da bo tipično obrtniška, saj je v Mengšu tudi tista industrija, kar jo je, osnovana še vedno bolj na obrtniških temeljih.

Tudi tu je pripravljali odbor za osnovanje komune, ki mu predseduje tov. Blejč, v glavnem že zaključil svoje delo.

A. Č.

Za v preteklem letu je bilo nekaj manjših obrtnih delavnic pavšalno obdavčenih in se je pokazalo, da to omogoča enostavnejše poslovanje.

V gostinstvu pa bi bili razen hotela »Pošta« in restavracije »Triglav« vsi ostali obrati pavšalno obdavčeni. Na osnovi stanja v obrtništvu na območju Jesenic ter izkušenj v preteklem letu, je ljudski odbor prav tako sklenil pavšalno obdavčiti vse obrtne obrate zasebnega sektorja, ki so samo uslužnostnega značaja, ne glede na to, če zaposlujejo tudi tujo delovno silo. Po tem predlogu bo na Jesenicah pavšalno obdavčenih 66 zasebnih obrtnikov.

Na seji je odbor z odlokom potrdil tudi zaključni račun o izvršitvi proračuna LOMO Jesenice za leto 1955 ter imenoval komisijo za odmero dohodnine samostojnih poklicev in za dohodke od premoženja. Poj.

Izvolili so delegate

Pretekli torek je bil v Kranju plenem krajevnega sindikalnega sveta, na katerem so razpravljali o novi plačni politiki in o sodelovanju sindikatov pri sestavljanju novih tarifnih pravilnikov. Razen tega so tudi izvolili delegate za kongres Zveze sindikatov Jugoslavije.



Poslopje zloglasnih zaporov v Begunjah. V nizkem prizidku v ospredju so bili bunkerji. (Glej članek na 4. strani.)

Lansko leto 33 članov več

V soboto, 26. marca bo v Kranju redna letna skupščina Trgovinske zbornice okraja Kranj. Iz obsežnega gradiva, ki je bilo dano vsem članom zbornice na vpogled in o katerem bodo razpravljali na skupščini, povzemamo nekatere podrobnosti.

Vrednostni in količinski obseg blagovnega prometa, ki je bil opravljen v krajnem okraju lansko leto, je doslej najvišji. Močno se je povečal promet na drobno, še bolj pa promer blaga na debelo.

Večji obseg blagovnega prometa na drobno, je pripisati predvsem povečanju števila prebivalstva, kupne moči, v največji meri pa višjim cenam. K vzroku povečanja blagovnega prometa pa sodijo še razvidno širok obseg potrošniških kreditov in pa tudi večji uspehi prodajne mreže, kar je bilo najbolj očitno po reorganizaciji trgovske mreže. Promet na debelo pa se je v veliki meri povečal ravno zaradi novo ustanovljenih grosističnih podjetij.

Prav zanamirni so tudi podatki, ki kažejo povprečno potrošnjo nekaterih važnejših vrst blaga na enega prebivalca v okraju, kar nam kaže preskrbo našega prebivalstva:

	1953	1954	1953 - 100	1954 - 100
Štariče in mlevski izdelki	kg	105	109	103
maščobe	kg	7,2	8,5	118
meso in izdelki	kg	19,8	19,3	97
šlakor	kg	15	16	107
tekstilno blago	mitr.	5,3	8,3	157
konfekcija	kom.	1,9	1,7	89
obutev	par	0,8	0,9	112

Kot je razvidno iz razpredelnice potrošnja nekaterih vrst blaga, vzlic povečanju števila prebivalstva neprestano narašča, medtem ko se potrošnja drugih bistveno ne izpreminja. To pomeni, da se potrošniki nikakor ne odrekli blagovnim potrebam, kljub zvišanju cen nekaterim proizvodom, temveč so se raje odrekli raznim neblagovnim izdatkom.

Zaskrbnjujoče pa je dejstvo, da smo lansko leto kljub količinsko povečanemu obsegu potrošnje, doživeli precejšnje poslabšanje kakovosti in izbiro blaga Najbolj je bilo to opaziti pri tekstilnem blagu in nekaterih vrstah živil.

V lanskem letu beležimo v kranjskem okraju tudi določen splošni porast cen. Tako so cene kmetijskih pridelkov nara-

sle v drugem polletju, medtem ko so v prvem polletju naraščale predvsem cene industrijskega blaga. Maloprodajne cene so se dvignile povprečno za 14% (industrijsko blago za 11%, živila pa za 19% v primerjavi z letom 1953). Kar je posebno graje vredno pa je precejšnja neizmenčenost v cenah med posameznimi podjetji. V pogojih svobodne trgovine je sicer popolnoma nemogoče, da bi bile cene v vseh podjetjih vedno enake. Vendar je bilo opaziti večkrat kar smešne razlike v cenah, ki niso imele nikakršnega ekonomskega opravičila in so bile posledice bodisi neznanja splošne ravni cen ali pa spekulantskih namenov.

Število članstva zbornice se je v razdobju med dvema letnima skupščinama povečalo od 165 na 138 članov. Vendar je bilo delo zbornice dostikrat neučinkovito, ker zbornica nima možnosti da bi svoje sklepe in ukrepe tudi upravno sankcionirala. S tem problemom v neposredni zvezi je tudi vprašanje članstva v zbornici, ki je zaenkrat še vedno prostovoljno. Ko bo rešen položaj zbornice v našem gospodarskem sistemu (za reševanje problema matike zbornice je ustanovljena zvezna komisija), si bo zbornica brez dvoma še bolj utrdila svoj gospodarski položaj.

39. seja LOMO Kranj

Kranj, 25. marca.

Danes popoldne se bo zbral na svoji 39. redni seji Ljudski odbor mestne občine v Kranju, ki bo razpravljala o Odloku o najvišjih tarifah za dimnikarske storitve. Razpravljal bo tudi o ustanovitvi mlečne restavracije, gostišča Zadružne mlekarne (sicer nekoliko pozno), ker mlečna restavracija že uspešno posluje; prav tako pa bodo tudi razpravljali o ustanovitvi Komunalne banke v Kranju.

Iz Kamnika

Finančna inšpekcija pri LOMO Kamnik je bila ustanovljena lani v avgustu z namenom, da pregleda finančno poslovanje industrijskih, obrtnih in drugih obratov. Njeno delo je bilo uspešno in koristno. Marsikje so nastali zaradi raznih pomanjkljivosti in površnosti zaostanki. Skupno je bilo naknadno vplačanih skoro 13 milijonov dinarjev.

A.

LETALSKA NESREČA

Pretekli ponedeljek je bli-
zu letališča Springfield v
ZDA tresčilo na tla letalo ti-
pa »Convair«. V njem je bi-
lo 32 potnikov, izmed kate-
rih se jih je 20 ubilo, vsi
ostali pa so ranjeni.

PRETEP S SOVJETI

V pretepu s petnajstimi
sovjetskimi vojaki je bilo
poškodovanih šest Avstrij-
cev. Dunajski policiji je
uspejo, da je aretirala 4
Sovjete in jih izročila sov-
jetskim okupacijskim obla-
stem.

ODKRITA ZAROTA

V pakistanski pokrajini
Sing so pred nekaj dnevi
aretirali predsednika pokra-
jinske poslanske zbornice in
bivšega predsednika pokra-
jinske vlade in še enega po-
stanca, ker sta sodelovala v
zaroti proti deželni vladi.
Zarotniki so nameravali
ubiti predsednika vlade in
povzročiti v deželi nemire.

POKOLJEV

SE VEDNO NI KONEC

Po angleških podatkih je
bilo v zadnjih dneh v bojih
med britanskimi varnostnimi
silami in pripadniki organi-
zacije Mau Mau ubitih 21
pripadnikov te organizacije.

**LETOS ŠESTA
EKSPLOZIJA**

22. marca t. l. je bila na
planoti Yuca v Nevadi šesta
eksplozija atomske bom-
be. Atomsko bombo so spu-
stili s 160 metrov visokega
jeklenega stolpa. Eksplozijo
je opazovalo okoli 2000 lju-
di približno 3 milje od ste-
bra. Poročilo o eksploziji
na kratko pravi, da je bila
rušilna moč bombe 2000 krat
močnejša od bombe, ki je pa-
dla na Hirošimo leta 1945!

ARETACIJE V SEULU

Južnokorejska policija v
Seulu je aretirala 7 zarotni-
kov, ki so menda nameravali
ubiti predsednika Sing Man
Rija in še nekaj drugih
južnokorejskih državnikov.
Zarotniki so bili baje organi-
zирani v skupino, ki je bi-
la v službi Severne Koreje.

ARETACIJE V TRSTU

Italijanske oblasti so v
Šklednu pri Trstu aretirale
6 Slovencev, češ da so krivi
umora nekoga Sicilijanca
leta 1945. Ze tedanja zavez-
niška policija je uboj kva-
lificirala kot političen, ki
je bil pogojen je v tedanjih
razburkanih razmerah v Tr-
stu, kjer je bila iredentni-
stična gonja proti Sloven-
cem na višku. Sedaj pa so
stare arhive potegnili na dan
in italijanske oblasti trdi-
jo, da gre za navaden umor.
Sovinstični tisk pa je po-
večal gonjo proti Slovincem
v Trstu. Jugoslovanski vele-
poslanik v Rimu je pri ita-
lijanski vladi že pokrenil
potrebne korake.

Ljudje in dogodki

V začaranem krogu

Edino koeksistenca med narodi lahko privede do pomiritve v svetu

Ko sem pred dobrim tednom
prebiral kratko poročilce z
londonske razorožitvene konfe-
rence, sem se nehote spomnil
na zanimive podatke o atomski
enegiji, ki sem jih zasledil v
Burnsovih memoarjih. Casi, ko
je stal na čelu ameriške znan-
je politike Burns so sicer
že precej daleč. 10 let bo že,
kar je končala vojna, v avgu-
stu pa bo minilo že 10 let, kar
je pod težo atomskih eksplozij
klonila Japonska. Vendar se
zdi človeku, ko prebira spomi-
ne posameznih delegatov na ra-
zorožitvenih konferencah, ki so
se zvrstile od leta 1946 sem, da
v tem pogledu ni prišlo do kdo
ve kakšnega napredka. Zgleda,
kot da bi se vse skupaj vrtele
v krogu, le da je danes živo
srebro v okroglini »političnega
barometra« natančno na na-
sprotni strani krogega oboda
kot pred slabimi devetimi leti.
Berem: »London 15. marca
1955. Ena osnovnih točk neso-
glasij (na razorožitveni konfe-
renci) je zahteva Zahoda, da se
najprej omeji konvencionalna
razorožitev in šele nato atom-
sko oboroževanje, medtem ko

Vzhod zahteva predvsem prepo-
ved atomskega orožja.« (Ljudska
pravica, 16. marca 1955.)
Nehote primerjam zgornjo
vest s sledečim odstavkom iz
Burnsovih memoarjev: »V tre-
nutku, ko se je Baruh (ameriš-
ki svetnik) za vprašanja atomske
energie) trudil, da bi se
uredilo vprašanje atomske ener-
gije, je Molotov na zasedanju
Generalne skupščine (v začetku
leta 1947) predlagal splošno ra-
zorožitev. Bil je očitno, da
Sovjetska delegacija želi kom-
binirati komisijo za atomsko
oborožitev s komisijo za sploš-
no razorožitev (J. Burns, »Odk-
rito povedano« str. 140).
V dveh različnih obdobjih za-
stopata dva različna »svetova«
eno in isto idejo! Toda to ni
znak zblizanja gledišč ali celo
istovetnosti gledišč, kajti tam,
kjer je pred pičlim desetletjem
stal Zahod, ko se je zavzemal
prvenstveno za prepoved atom-
skega orožja, stoji danes Vzhod,
Zapad pa je prevzel vlogo
Vzhoda in zagovarja splošno
razorožitev, čeprav je Burns
leta 1946 ugotovil, da bi bilo
neumno v trenutku, ko so izna-

Pazi pri delu!

Razstava higijensko-tehnične zaščitne službe bo obiskala tudi Kranj

Republiški Zavod za prouče-
vanje varnosti pri delu, je or-
ganiziral potujočo razstavo hi-
giensko - tehničnih zaščitnih
sredstev, ki bo obiskala skoraj
vsa večja mesta v Sloveniji.
Priložnost, da si jo ogledamo,
bomo imeli tudi v Kranju in to
od 28. marca do 4. aprila v zgor-
nji dvorani Sindikalnega doma.
Razstava bo pokazala razen
številnih grafikonov in statistik
o nesrečah pri delu v Sloveniji,
še razna zaščitna sredstva do-
mačih in inozemskih podjetij, ki
se uporabljajo v najrazličnejših
industrijskih panogah.
Od domačih proizvajalcev za-
ščitnih sredstev so zastopane To-

varna sanitarna materiala iz
Domžal, tovarna gumijevih iz-
delkov »Sava« iz Kranja, tr-
govsko podjetje »Astra«, »Sano-
labore«, »Tehnometal« in »Ga-
siški servis« iz Ljubljane ter
podjetje »Antilop« iz Zagreba in
»Jugomontana« iz Beograda. Od
inozemcev pa razstavlja 17 av-
strijskih podjetij.
Tudi industrijsko razvite ka-
pitalistične države v svetu po-
svečajo veliko pozornost higi-
ensko - tehnični zaščiti dela (si-
cer iz ozkih kapitalističnih in-
teresov), ker ta skrbi vpliva ne-
posredno na povečanje proiz-
vodnje. Tudi naša država je
med tistimi, ki v svojih orga-

nizacijah higijensko - tehnične
zaščite, ki je razširjena zlasti
v naši republiki, skrbi za hi-
giensko - tehnično zaščito dela.
Izgube, ki nastanejo zaradi po-
škodb pri delu, so ogromne.
Poškodovanemu delavcu je tre-
ba plačati stroške zdravljenja,
dati mu hranarino, invalidnino,
razen tega pa je treba še upo-
števaty izpad proizvodnje zara-
di delavčeve poškodbe.



26. oktobra lanskega leta se je
v tovarni »Iskra« v Kranju po-
nesrečil Mirko Dolenc. Slika
nam kaže rekonstrukcijo nezgo-
de tako, kakor si jo je po vseh
podrobnostih zamislila komisija.
Stroj — polni roki, je pone-
srečenemu Mirku Dolencu od-
trgal roko v zapestju.

Nadsveto koristno in potrebno
je, da si razstavo ogleda čim
več delavcev, zato naj vodstva
podjetij organizirajo bodisi ko-
lektivne bodisi skupinske ogle-
de omenjene razstave.

Praznik delavske mladine
10. KRANJ 21. 22. V. 1955

Z vsakim dnem se nam veliko mladinsko praznovanje »10 let v svobodi« vedno bolj približuje. Mladinski aktivni v tovarnah, podjetjih in na terenih se nanj z veliko vneto pripravljajo.

DVE POSVETOVANJI

Na Gorenjskem bosta v kratkem organizirani dve posveto-
vanji najboljših mladincev iz
tovarn in sicer bo mladina
Bombažne predilnice in tkalnice
v Trzinu organizirala posveto-
vanje mladih tekstilcev iz vse Slo-
venije. Klub mladih proizvajal-
cev na Jesenicah, o katerem
smo v našem listu že pisali, pa
bo organiziral posvetovanje mladih
metalurgov in kovinarjev.
Namen teh posvetovanj je, da bi
se mladi delavci čim bolj se-
znanili z delom mladine v so-
rodnih podjetjih, kaj delajo
mladi delavci v svoji organi-
zaciji itd. Izmenjava izkušenj in
mnenj bo prav gotovo imela
določen učinek na delo mladih
skupin aktivistov v vseh podjetjih
široj po Sloveniji.

DELO JE V POLNEM TEKU

Mladina tovarne »Iskra« v
Kranju je ponovno vspostavila
mladinsko organizacijo v svoji
tovarni. Mladi delavci, ki so bi-
li doslej vključeni v mladinske
aktivne na terenu, se bodo
ponovno vključili v tovarniškega
seveda pa s tem ni rečeno,
da bo njihovo delo na terenu
prenehalo, nasprotno, nedvomno
bo lahko sedaj njih delo še bo-
lješe.

V »NIKU« SE PRIPRAVLJAJO

Mladinska organizacija v pod-
jetju »Nika« v Zelenkikh je že
pričela s pripravami na veliko
slavje delavske mladine, ki bo
konec maja v Kranju. Točnega
sporeda, s katerim bodo v dnuh
slavja sodelovali sicer še niso
pripravili, vendar je odbor mladi-
ne o tem že razpravljala. Mla-
dinci so imeli že več predavanj,
med drugim so razpravljali o
novi tarifi politiki in plačnem
sistemu. Razen tega pa so imeli
tudi več strokovnih predavanj
s sodelovanjem sindikata in ZK.
Na teh sestankih oz. predava-
njih so se mladi delavci seznan-

jali s proizvodnim procesom,
kar bo prav gotovo vplivalo na
delo mladincev v podjetju.
Za sodelovanje na mladinskem
slavju v Kranju predvidevajo,
da bodo nastopili v športnem
tekmovanju, v odbojki, lahki
atletiki, šahu itd. V okviru
kulturnega društva v Zelenki-
kih pa bodo nastudirali poseben
program s katerim bodo nato
sodelovali tudi v tednu mladinskega
praznovanja.

Prispevajmo v sklad za varstvo otrok

Lepi načrti za prihodnost - Razumevanje v podjetjih

Tudi v Kranju je bil osnovan
sklad za varstvo otrok, ki ima
svoji upravni odbor v katerem
so zastopniki množičnih organi-
zacij. Za lani oktobra je bil

Svet za zdravstvo in socialno
politiko pri LOMO Kranj in to-
varna »Iskra« sta namreč kon-
čno le prišla do sporazuma o ta-
slih v tovarni, ki bodo uklinje-
ne zaradi velikih potreb
ne po ambulanti. V nadome-
stilo pa naj bi bila dva dnevna
vrta.

Pismo iz Podjelja

Bili smo republika za sebe,
ki je le malokrat občutila oku-
patorjev škorenj. V naši vasi
tudi ni bilo izdajalca, zato je
bilo življenje toliko lažje.
Vsa leta po osvoboditvi je živ-
ljenje tudi pri nas utripalo s
polnim zamahom in reči mora-
mo, da so ljudje pridno in ra-
di sodelovali v društvenem živ-
ljenju. Letošnje pustovanje je
bilo zelo veselo in bomo čisti
izkupiček dali za spomenik ZB
v Srednji vasi. Ob tej priliki
naj spomnimo stare partizane
na našo vas, da bi ob 10-let-
nici osvoboditve pomislili tudi
na našo vas, ki jim je nudila
zavetje ter da bi nas ob tej
priliki tudi obiskali. Veliko bi
si imeli povedati.
Franc Stare

Upravni odbor sklada za var-
stvo otrok skupaj s svetom za
zdravstvo pa se razen tega ur-
kvarja še z drugimi načrti in
problemi. Na vsak način bo
treba bolj razviti zdravstveno
prosveto, ker stari marsikdaj
niso o vsem poučeni, kaj otrok
potrebuje. Skušali bodo orga-
nizirati mlečne restavracije za
otroke in poskrbeli za hrano
šolskim otrokom.
KNJIGAM PREŠERNOVE
DRUŽBE JE MESTO V VSAKI
GORENJSKI HIŠI, SAJ SO
NAJMOČNEJŠE SREDSTVO
ZA KULTURNI DVIG NAŠEGA
PREPROSTEGA CLOVEKA!

Spomenik padlim v Moravčah



Ze dolgo so v Moravčah raz-
mišljali, kako bi se na najlep-
ši in najdostojnejši način od-
džili spominu padlih junakov
Moravske doline. Hromila jih je
namreč skrb, kje dobiti zadost-
na finančna sredstva.
Lansko leto pa so se le do-
končno odločili in na pobudo
vseh organizacij, zlasti pa
ZB, osnovali delovni odbor
za postavitev spomenika, ki bo
stal sredi Moravč (na odcepu
ceste na Vače). Spomenik bo
predstavljala partizana v borbi
in ga bo izdelal kipar Kos.
Prebivalci so se nabirali ak-
cij, ki jo je organiziral odbor,
odvažali z vsem razumevanjem
in mnogo prispevali — a ker je
ta kraj popolnoma pasiven in
brez industrije, se seveda ni
nabralo zadosti.
S precejšnjimi vsotami se pri-
skočila na pomoč podjetja in
Hrastnika in Trbovelj — je
podjetja iz Kamnika in Domžal
(razen tovarne »Stols«, ki je pri-
spevala 80.000 dinarjev) ne ka-
žejo dosti razumevanja do pro-
blema. Menimo, da
nje Moravčanov. Menimo, da
to vsekakor ni pravilno, saj se
se mnogi delavci teh podjetij
borili med vojno na Morav-
škem, kjer so jim domačini bili
vedno močna opora in jih vse-
lej prijazno sprejeli.
(Na sliki maketa spomenika)

Gospodarske novice iz vse domovine

TRGOVINSKI RAZGOVORI S TURČIJO

Po obveščilih iz Zvezne zunanjetrgovinske zbornice pričakujejo, da se bodo pričeli razgovori za obnovitev trgovinskega sporazuma med FLRJ in Turčijo, konec maja ali pa v začetku aprila.

NAŠA PODJETJA NA MEDNARODNIH SEJMIH

Jugoslavija bo v lastnih paviljonih razstavila proizvode svoje industrije in kmetijstva na mednarodnem sejmu v New Delhiju in prav tako na sejmu v Adis Abebi.

360.000 TUJIH TURISTOV V JUGOSLAVIJI

Taristična zveza Jugoslavije pričakuje, da bo obiskalo naše turistične kraje letos nad 360.000 turistov iz zahodne in severne Evrope ter drugih delov sveta, kar pomeni približno 20% več kakor lansko leto.

ZANIMIVI PODATKI O POPISU ŽIVINE

Popis živine smo opravili v FLRJ v januarju in to v 286 okrajih. Dokončnih statističnih podatkov še nimamo, vendar je znano, da je popis zajel 90% okrajev, v katerih je nad 90% živine v naši državi.

Število konj je naraslo za nekaj nad 9%, govedi za 4,5%, ovace za 2,5%, pračičev za 1% perutnine pa za okoli 26%. Po dosedanjih podatkih imamo v naši državi okoli 5.250 glav ovac, živine, nad 11.500 glav pračičev in okoli 5 milijonov komadov perutnine.

Z združenimi močmi

Tržiška gostinska podjetja in gostišča hočejo z združenimi sredstvi lastnih investicijskih skladov, vsako leto opraviti najnujnejša dela v enem ali večinih podjetjih gostinske stroje. Vsako gostinsko podjetje ali gostišče si z 10 ali 20.000 dinarjev, ki mu letno ostanejo za popravila, ne more ničesar zgraditi, oziroma popraviti, sredstva vseh gostincev pa bodo v 3 do 5 letih omogočila popravila in zgraditi gostinco, kar potrebujemo.

Gostinska podjetja v Trzinu nimajo nobene hladilnice, edina ledenica v Trzinu je vse prej kot sodobna in higienska ter ne more zadostiti vsem potrebam. Seveda imajo gostinci še mnogo drugih potreb. S skupnimi sredstvi pa bodo sčasoma lahko marsikaj uredili.

V. J.

Nove gradnje v Kamniku

Letos se obeta v Kamniku živahna gradbena dejavnost. Predvsem zato, ker bo treba dokončati dela na objektih, ki so jih začeli graditi že lansko leto.

Dva velika stanovanjska bloka, ki stojita pred postajo, sta že zdavnaj pod streho — a bo-



Novi bloki

zaradi tega, da se zidovje temeljito preskuša in prepreči, da bi bila stanovanja vlažna in vlažna, ometana šele spomladu. Skrb za kvaliteto gradnje je prepuščena kranjskemu gradbenemu podjetju »Projekt«. Razen treh zasebnih vil ob

Kaj bo prineslo leto 1955?

V nedeljo veliko žrebanje

DRUŽBENI PLAN OKRAJA RADOVLJICA

Tudi letošnji osnutek družbenega plana radovljiškega okraja predvideva občutno povečanje proizvodnje. Med tem ko beležimo lani porast proizvodnje za 9 odstotkov z ozirom na leto 1953, računamo letos s 11,7 odstotnim povečanjem. To pomeni, da bodo v okraju dosegli skupni družbeni proizvod v vrednosti 16.219 milijonov ali na prebivalca 342.504 din, kar je okoli 38.000 din več kakor lani.

V tekstilni industriji znaša porast proizvodnje z ozirom na lansko leto 22 odstotkov, v živilski 17, kovinski 15, metalurgiji 9 odstotkov itd. Za izpolnitev teh nalog bodo zaposlili v okraju okoli 800 novih delavcev in povečali delovno storilnost za 5 odstotkov. To bo možno predvsem zato, ker bodo v Železarni Jesenice z novimi kapacitetami v valjarnah in predelovalnih obratih proizvedli 6000 ton več materiala. »Veriga« v Lescah bo povečala količinsko proizvodnjo za 20 odstotkov in sicer pri verigah za 44%, poljedelskem orodju 32%, delih za kmetijske stroje 40%, itd. Tovarna pletenin in nogavic v Lescah povečuje proizvodnjo za 46% s tem, da bo boljše izkoristila stroje in vpeljala stalno drugo in tretjo izmeno v proizvodnji svilenih nogavic.

Ena izmed osnovnih značilnosti letošnjega družbenega plana radovljiškega okraja je tudi v tem, da ne bo investicij v takem obsegu kot pretekla leta. V osnutku so nakazana stroga merila, po katerih bodo določevali prioriteto posameznih investicij.

Ta vprašanja zaostrujejo predvsem zaradi letošnjih izkušenj, ker je železarna na Jesenici prekoračila investicijska sredstva za okoli 800 milijonov din.

Kljub govorenju nekaterih čes, da okraju ne bo ostalo letos nič sredstev, bi pojasnili, da stanje ni tako kritično, temveč je še vedno zadovoljivo. Iz podatkov družbenega plana bo imel radovljiški okraj letos le okoli 400 milijonov din manj sredstev, kot lani. Sredstva podjetij so ista kakor lansko leto. Za pokritje proračunov ljudskih odborov, rezerv, raznih skladov itd. je predvidenih 866 milijonov din, razen tega ostane podjetjem 303 milijone din iz skladov za prosto razpolaganje, 283 milijonov din iz dela dobička, lanska sredstva iz amortizacije 832 milijonov din itd. Skupno torej okoli 2400 milijonov din.

Administrativni proračun ljudskih odborov znaša 546 milijonov din, v to vsoto pa je vračunanih tudi 6 odstotkov rezerv, ki jih bodo morale občine in OLO izločiti. To je okoli 32 milijonov din.

Določen je tudi stanovanjski sklad, ki ga bo ustanovil OLO v višini 157 milijonov din, iz katerega bodo predvsem dogradili

vse začete stanovanjske zgradbe, včevši tudi individualne stanovanjske hišice. Razen tega pripravljamo družbeni plan podjetjem, da 40 odstotkov svojih skladov za prosto razpolaganje vložijo v izgradnjo stanovanj. Zatorej sledi, da bo letos še povečana živahnost stanovanjske izgradnje, tega zelo perečega problema družbenega standarda.

Pomemben instrument družbenega plana je tudi tisti, ki določa delež dobička občin po dohodku na prebivalca. Tako so občine udeležene na dobičku 20 do 95%. Če ustvarja občina manjši dobiček na prebivalca, je z večjim odstotkom udeležena na njem.

V družbenem planu je zagotovljena tudi spodbuda delovnim kolektivom z različnimi premijami. V industriji določa družbeni plan 5 promil za vsak odstotek dobička ostvarjenega s prihrankom materiala, isti odnos je določen tudi za opravljeno delo z nižjim številom delovne sile itd.

J. Podobnik

DRUŽBENI PLAN OKRAJA KRANJ

Danes bi si ogledali razvoj in perspektive nekaterih gospodarskih vej, kot je razvidno iz družbenega plana za letošnje leto.

GRADBENIŠTVO

S preorientacijo investicij, ki so leos bolj kot kdajkoli prej usmerjene kmetijstvu, meni večina ljudi, da ne bomo letos nič ali pa komaj kaj gradili. To mnenje je le deloma pravilno. Sicer bodo v letošnjem letu močno zmanjšane investicije namenjene neposredno gospodarskim organizacijam, porasla pa bo gradbena dejavnost z gradnjami življenjskega standarda, predvsem z gradnjo stanovanj. Za to nam jamčijo sredstva Okrajnih ljudskih odborov, ki morajo 25% lastnih sredstev obvezno vložiti v stanovanjsko izgradnjo. Razen teh sredstev bodo na razpolago še tako republiški kot lokalni krediti, za izgradnjo individualnih stanovanjskih hišic.

Da bi bila gradbena podjetja kos svojim, čeprav razmeroma manjšim gradbenim nalogam v letošnjem letu, bodo morala pravilno urediti nagrajevanje delavcev kar jim bo omogočeno za prosto razpolaganje, 283 milijonov din iz dela dobička, lanska sredstva iz amortizacije 832 milijonov din itd. Skupno torej okoli 2400 milijonov din.

CESTNI PROMET

V letošnjem letu se predvideva v kranjskem okraju 8% povečanje tovornega prometa, medtem ko bo potniški promet v kranjskem sektorju okraja porasel za 5%. v škojloškem pa bo celo za 19% manjši kot lansko leto. Zmanjšanje prometa v škojloškem sektorju se predvideva zaradi tega, ker si verjetno »Transturist« ne bo mogel več izposojevati avtobusov za priložnostne vožnje.

Brez dvoma bodo avtoprevozniška podjetja pristopila v letošnjem letu tako k številčnemu, kot kakovostnemu izpolnjevanju svojih vozil. To narekujejo predvsem iz dneva v dan naraščajoče potrebe. Le tako se bo namreč lahko izboljšal avtobusni promet, še prav posebno iz Loke v obe dolini, ki doslej, večinoma iz objektivnih razlogov ni mogel biti pogostejši.

POPRAVEK

V prejšnji številki našega lista se je v členu »Kaj bo prineslo leto 1955?« vrnila naša pomota. Navedli smo, da se bo proizvodnja gradbenega materiala v letošnjem letu v okraju Kranj zmanjšala, zaradi izčrpanih glinokopov Opekarne Češnjevk, kar pa ne drži. Vzroki manjše proizvodnje gradbenega materiala so v postopnem opuščanju kamnoolova v Kokri.

Kmetijski svetovalec

Kako bi gnojil?

Ljudje sprašujejo, zakaj so tako nizki hektarski donosi in zakaj so leti vedno manjši.

Da je zemlja vedno bolj revna so pokazale analize same zemlje: analiziranih je bilo 225 vzorcev. Od teh je bilo 20,5% vzorcev revnih na kalcij in 79,5% z zadovoljivimi količinami kalija.

Zanimive rezultate je pokazala analiza kislosti zemlje. Imamo zemlje, ki so izredno kisele, pa tudi nekaj takih, ki so skoraj preveč lužnate. Izredno kislih vzorcev zemlje je bilo 27%, kislih 34,2%, nevtralnih, ki so najprimernejši za rastišča pa 11%, ki pa so za rastline že neugodni. Te številke so nam jasno pokazale, da je naša zemlja izredno revna na fosforju, kalija pa je več; to verjetno zato, ker so kmetovalci zadnja leta več gnojili s kalijem. Poleg tega pa je precej takih primerov, kjer je zemlja močno zakisana. Na osnovi vsega tega ne moremo pričakovati zadovoljivih pridelkov toliko časa, dokler ne popravimo stanja v zemlji, saj je znan zakon o minimumu, ki pravi, »da se vsi pridelki ravnojo po tistem elementu v zemlji, ki ga je najmanj«. To je v našem primeru fosfor. Po podatkih o uporabi umetnih gnojil pa je razvidno, da so bile uporabljene najmanjše količine ravno fosfornih gnojil. Vzrok za to je verjetno ta, da ravno fosfor kaže na videz majhen uspeh v primeru z dušikom. To je marsikaterega kmeta tudi zapeljalo, da je raje gnojil z dušičnim gnojilom, vendar se mu je to potem tudi maščevalo: razstline so bile res zelo bujne, toda nepadale so jih vse mogoče boleznine in škodljivci. Pridelki so bili majhni kljub temu, da smo pognojili.

Vedeti moramo, da z nepravilnim gnojenjem lahko pridelkom več škodimo, kot pa koristimo. Zato je nujno, da se vsakdo dobro spozna z uporabo umetnih gnojil, kdaj smemo kakšno gnojilo uporabljati in za katere rastline.

Pravkar je izšla knjižica o gnoju in o uporabi umetnih gnojil, ki jo je izdal Poljedelski odbor OZZ Kranj. Kmetije in zadrugi! Preskrbite si to knjižico, ki je napisana preprosto in za gorenjske razmere tako, da bo vsakomur razumljiva.

Rn

Iz Kamnika

Uspešni roditeljski sestanek je bil nedavno na kamniški gimnaziji. Zaradi velikega zanimanja staršev je bil tudi to pot v veliki dvorani kulturnega doma, udeležilo pa se ga je okoli 500 roditeljev. Poleg obravnavanja tekočih vprašanj pouka in vzgoje je bilo na sporedu tudi zdravstveno predavanje. Predaval je primarij dr. Borštnar o otroški mentalni higieni. Starši si želijo še več takih predavanj.

JESIČNICANI!

Podružnica našega lista na Jesenicah, Prešernova c. 21, je odprta vsak torek in petek od 8. do 10. ure dopoldne. — Podružnica sprejema nove naročnike, oglase, objave, reklame, zahvale in čestitke.

LOČANI!

Podružnica našega lista v Skofji Loki v pisarni podjetja »Transturist« uraduje v tednih od 11. do 13. ure in v petkih od 15.30 do 17.30 ure. Tam lahko oddaste male oglase, objave, reklame, čestitke, zahvale, prav tako pa sprejema podružnica tudi nove naročnike!

Noč in 12,5 odstotkov

Ni treba, da je človek domine in da že v prvem stiku s Kranjem spozna, da je to industrijsko mesto. Če se hoče v to prepričati in dobiti popolne vtise je najbolje, da se okoli 6 ure zjutraj, ob dveh popoldne in okoli 10. ure zvečer, postavi na križišče bodisi pri avtobusni postaji ali kje drugje, in videl bo trume ljudi, večinoma na kolesih, ki hite z dela ali pa v tovarno. To, da hodijo delavci zjutraj ali popoldne z dela in na delo ne bi prav nobenega čudilo. Verjetno pa bi bilo med opazovalci veliko takih, ki bi pomislili tiste, ki gredo zvečer na delo. Noč je noč, in takrat je spanje najslajše...

Toda proizvodnja ne sme stati, stroji morajo nepretrgoma peti svojo, še tako vsakdanjo, proizvodno pesem...

Nočno delo je nedvomno težje, neprimernejše in terja od vsakega posameznika mnogo več napora in truda kot delo podnevi. Zato je prav, da je nočno delo tudi bolj nagrajeno.

Vprašanje nočnega dela je bilo največji predmet živahnih razprav v raznih skupščinskih odborih kot v sami skupščini. Mnenja posameznih poslancev so bila različna. Večina je bila sicer za dodatek za nočno delo, nekateri pa tudi proti.

V naših tovarnah je nočno delo, kjer delajo v 3 izmenah, razporejeno večinoma tako, da delajo delavci vsak 3. teden ponoči, se pravi, da ne bi imeli pravice do dodatka za nočno delo, ker je delavec upravičen do dodatka šele takrat, če dela ponoči nepretrgoma 30 dni.

Mnenja so torej deljena — problem pa zaenkrat še neresen.

Kako pa rešujejo trenutno posamezna podjetja problem nočnega dela, ki je kot izgleda najbolj pereč v tekstilni industriji? Odgovor je enostaven: »Vsak pač kot ve in zna — kot pač zmore!«

Nekatera tekstilna podjetja v Kranju nagrajujejo nočno delo v višini 12,5% iz dela dobička, ki jim pripada, nekatera pa lahko dajo dodatke na nočno delo zato, ker imajo v plačnem skladu še nekaj »zrak«. Tekstilna podjetja v Mariboru dajejo na primer delavcem nočne izmene namesto 12,5% dodatka, brezplačno malico itd.!

Predilnice so ozko grlo naše tekstilne industrije. Zato je nujno delo v treh izmenah. Kljub temu pa še vedno ne zadostuje vsem potrebam tkalnic. Če vprašate delavke, katerih je v tekstilni industriji več kot delavcev, naj povedo kaj o

nočnem delu, vam bo vsaka odgovorila, da nima nič proti nočnemu delu, ker pač ve, da je strnjeno delo pač potrebno. Vendar le prisluhnimo jim, vsem onim, ki delajo v nočnem »sihtu«, kaj menijo o nočnem delu.

— Od nočne izmene se zahteva ravno taka količinska in prav tako kakovostna proizvodnja, kot od izmene, ki dela podnevi. Toda noč je noč... Človek slabše vidi, oči skelijo... Ko gre teden h koncu se nam vsem že na očeh pozna, da delamo ponoči, nam je delala predčika iz »Tiskanine«, mati treh otrok. In razen tega je tisti teden doma vse narobe.

— Ko pride vrsta za nočno delo, vedno katera zbolí. Zgodí se, da pri nekem mojstru manjkajo 4, pa tudi po 8 delavk. Delo pa mora biti opravljeno, kot če bi bile na delu vse. Ker moramo največkrat delati ne le zase, ampak tudi za manjkajoče, se še veliko bolj iztrpamo. To najbolj vem jaz, pravi mlada dekle, ki skrbi tudi za omario prve pomoči, ker pride k meni ponoči celo po 10 delavk po pomoč. Mnogim je slabo — težko zdrže celo noč za strojem.

Ponoči je še toliko huje, ker ni vajenk, da bi nam pomagale. Njih pomoč se že kar pozna. — Delavke bi raje videle, da

Končno smo le pričakali 27. marec — dan na katerega so naši naročniki tako težko čakali. No, nič manj težko nismo čakali v uredništvu, ker smo vedeli, da se razpis velikega nagradnega žrebanja vse predolgo vleče. Da bo žrebanje čim bolj zanimivo smo sklenili, da bomo žrebanje združili z javnim veseljem večerom, na katerem bodo poleg zabavnega orkestra sodelovali tudi najboljši kranjski komiki, France Trefalt Ruda Hlebš in Stane Rode. Upamo, da boste z večerom zadovoljni vi, pa tudi mi.

Danes objavljamo celoten seznam nagrad za veliko žrebanje, katerega pazljivo preberite, na to pa se priporočite velikodušnosti žreba.

Seznam nagrad

1. radio aparat »Kopaonik«
2. radio aparat »Tesla«
3. avtomobilska guma 550 × 16 z rdečim žigom
4. usnje za moški površnik
5. prešita odeva
6. dvokršno okno z roletom
7. usmerjevalec za polnjenje akumulatorjev
8. 15 kg žime
9. 40 kg sladkorja
10. 2 prostorninska metra drv
11. 2 kg predene volne
12. 3 metra volnena ženskega blaga
15. 10 kg žičnikov
16. stenska ura
17. namizna svetilka
18. mizici za šah in radio
19. popelinasta srajca in kravata
20. popelinasta srajca in kravata
21. popelinasta srajca in kravata
22. 4,20 metra modrega deffina
23. 4,25 m rdečega deffina
24. 6,20 m svetlo modre flanele
25. 5,50 m vzorčastega blaga za haljo
26. 4,30 m flanele za pidžamo
27. 4,40 m temno rjavega delena
28. 4,30 m modrega delena
29. 4 m vzorčastega delena
30. 4 m za poletno obliko
31. 4 m za predpasnike in naglavna ruta
32. 3 m blaga za srajce
33. 1 kg volne
34. lakirani zaboj za premog in kuhinjski stol
35. gumijev pribor za kolesa, dve zračnici in dva plašča
36. klobuk in kravata
37. klobuk in kravata
38. klobuk in kravata
39. par čevljev in termofor
40. par čevljev in termofor
41. par moških sandal in liter žganja
42. par ženskih čevljev in šal
43. par ženskih čevljev (darilo čevljarja Petra Pfeiferja) in ženski šal
44. par ženskih copat, šal in kuhinjsko sekuro
45. par otroških čevljev in smuč
46. par otroških čevljev in kangljica bonbonov
47. okovje za spalnico in kuhinjsko sekuro
48. čipkasti prtiček in frotirka
49. vinski servis in ogledalo
50. vodni servis in frotirka
51. torbica in ženske usnjene rokavice
52. torbica in frotirka
53. 4 kuhinjske doze in kuhinjska sekira
54. drobilka za orehe (darilo tovarne »Titan«) in kuhinjska sekira
55. 7 kg pralnega praška in 7 doz kompot
56. 9 steklenic vina in kuhinjska sekira
57. dva plašča za kolesa
58. 4 doze džema in za 1000 dinarjev raznega špecerijskega blaga
59. 5 steklenic žganih pijač
60. 5 steklenic žganih pijač
61. 10 zavitkov keksov, liter borovničevega bisera, steklenica jabolčnega soka in torta
62. zavitek sladkarij
63. usnje za aktovko (darilo Tovarne usnja Kamnik)
64. rezila za oblike
65. steklarske in pleskarske lopatice

ne bi bilo treba delati ponoči, čeprav vedo, da je to nujno, nam je v razgovoru dejal sekretar podjetja. Zato je tudi iz predilnice največ prošelj za premostitve na druga delovna mesta. Nekateri so celo predlagala, da bi delave v nočni izmeni le 5 dni, šteti dan pa naj bi bil neplačan. Celotno 12,5% dodek bi žrtvovali, da bi tedensko eno noč manj delale. Vendar to je tako s pravnega, kot s proizvodnega stališča nezveljavljivo.

Zaradi nočnega dela zbolí tudi mnogo več delavk kot sicer. Največ bolnikov je ravno v predilnici in je to stalni problem, ki ga več ali manj uspešno rešujejo v posameznih podjetjih. Naj navedemo še nekaj števil iz »Tiskanine«: lansko leto je v predilnici »Tiskanine« izostalo z dela zaradi boleznine 7,49% vseh delavk. Največ od teh (4,44%), je bilo bolnih več kot 7 dni. Odstotek obolelih pa se je v januarju letošnjega leta zvečal na 7,90 odstotka — torej nad lanskoletno povprečje.

Iz izjav nekaterih gospodarstvenikov posameznih tekstilnih podjetij, kjer delajo tudi v nočni izmeni povzemamo, da že sedanjih 12,5% nikakor ne stimulira nočnega dela. Prav bi bilo, da se to vprašanje pravilno uredi. Najprej pa je treba vveljaviti nagrajevanje nočnega dela v višini 12,5%, ne glede na to, ali delavci delajo strnjeno 30 dni ponoči ali ne.

I. AUŠEC

OBJAVA

Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Kranju obvešča zavarovance, podjetja in ustanove, da posluje za stranke navedenih dnevih in urah:

V zadevah priznavanja in izplačevanja pokojnin in invalidnin ob ponedeljkih in petkih od 9. — 12. ure. Potne stroške bo zavod na blagajni izplačeval zavarovancem vsak ponedeljek in petek od 9. — 12. ure. Za vse ostale zadeve socialnega zavarovanja posluje zavod za stranke dnevno od 9. — 12. ure. Na objavljen raspored uradnih ur opozarjamo vse zavarovance in delodajalce, zlasti pa one iz oddaljenih krajev.

Od petka do petka Iz begunjskih bunkerjev

11 komunalnih skupnosti

Med najvažnejše dogodke preteklega tedna moramo v naši republiki šteti predlog o novi administrativno-teritorialni razdelitvi Slovenije. Posebna komisija pri republiknem izvršnem svetu je namreč pripravila predlog o razdelitvi na podlagi katere naj bi se iz dosedanjih 20 okrajev in dveh avtonomnih občin osnovalo 11 okrajnih skupnosti. Namen te nove razdelitve je pospešiti razvoj posameznih področij. Doslej smo imeli v Sloveniji 384 občin, po novi razdelitvi pa bomo dobili 131 občin — komun. Komune bodo po številu prebivalstva in po svoji gospodarski zmogljivosti razumljivo različne, vendar bodo vse predstavljale zaključeno politično in gospodarsko celoto.

Izredno plodno je delo Zveznega izvršnega sveta, ki je pretekli torek zopet zasedal in sprejel vrsto pomembnih ukrepov za naše gospodarstvo. Izvršni svet je sprejel sklep o ustanovitvi osmih sekretariatov zveznega izvršnega sveta za gospodarske zadeve. Ti sekretariati bodo skrbeli za svoje sektorje in izvršnemu svetu dajali ustrezne predloge za delo. Ustanovljeni so bili sekretariati za gospodarske predpise, za industrijo, za kmetijstvo, za promet in zveze, za trg in cene, za zunanjo trgovino, za finance ter za investicije. Razen tega je zvezni izvršni svet sprejel vrsto zakonskih osnutkov in sicer dva s področja narodne obrambe, o pospešitvi pravnega postopka pred sodišča in načrt zakona o dopolnitvi zakona o kmetijskem zemljiškem skladu splošnega ljudskega premoženja in dodeljevanju zemlje kmetijskim organizacijam. Dopolnilni zakonski načrt predvideva, da ljudski odbori brez odškodnine lahko odvzamejo zemljo vsakemu lastniku, ki je dve leti ni obdelal. Odvzeta zemlja bodo lahko ljudski odbori dodeljevali kmetijskim organizacijam ali pa posameznikom za eno leto. Če bo lastnik v enem letu zahteval zemljo nazaj, da bi jo obdelal, mu jo LO lahko vrne, vendar postavi rok kdaj, jo mora obdelati. Namen tega dopolnilnega zakona je, da se zagotovi obdelovanje zemlje, ki jo privatni kmetje marsikje ne obdelujejo tako, kot bi jo lahko in kot bi jo tudi morali. Da pa se lastnikom zemlja lahko vrne, pove že zakonski načrt sam, ki pravi, da se odvzeta zemlja da v obdelavo drugemu samo za eno leto. Prav gotovo bo ta predlog zanimal tudi naše kmetovalce ter jih vzbudil k čim bolj intenzivnemu obdelovanju zemlje.

Odvzem neobdelane zemlje

Skladi za stanovanjsko izgradnjo

Posebno pozornost bo gotovo vzbudila tudi odločba o načinu vplačevanja in uporabi sredstev skladov za kreditiranje stanovanjske gradnje, ki so bili ustanovljeni z družbenim planom za letošnje leto tako v republikah kot pri okrajih, mestih in mestnih občinah. Iz teh skladov bodo lahko dobivale kredite ne samo gospodarske organizacije, temveč tudi privatniki, stanovanjske skupnosti in ljudski odbori. Sredstva iz teh skladov pa ne bodo mogla uporabljati kot dotacije, niti ne bo mogoče graditi iz teh skladov stanovanj, temveč bodo ta sredstva namenjena izključno stanovanjski izgradnji pod pogojem, da najemnik kredita sam zagotovi 25 odstotkov potrebnih plačil.

Ta odločba predvideva tudi rok odplačila in sicer postavlja 30 let kot maksimalno dobo za odplačilo in 1 odstotek kot minimalno obrestno mero. Potrebe po kreditih za stanovanjsko izgradnjo so nedvomno zelo velike in za to bodo ta sredstva gotovo porabljena.

DRUŽINSKI POMENKI

Da bo v sobah toplo in osvežujoče

Menda se je vsakomur že primerilo, da je ob obisku pri svojem znancu občutil v stanovanju bolj ali manj neprijeten vzduh. Za stanovaleca je tak vonj skoraj neopazen, ker so njegovi čuti vajeni nanj, toda na gosta pa to zelo neugodno vpliva. Največkrat je težak zadah posledica pomanjkljivega zračnega posteljnine, obleke ipd. Prah in umazanija, ki jo prinašamo v stanovanje na čevljih, slab duh zaprtih prostorov samo še povečata. Tudi daljše bivanje ene ali več oseb v sobi, močno vpliva na vzdušje v njej, ker se znoj in različni vonji človeškega organizma vpijajo v predmete in zidove. Posebno velja to za prostore, v katerih ležijo bolniki.

Poleti, ko stanovanje je lahko poljubno zračimo, se tej neprijetnosti mimogrede izognemo. V zimski dobi pa je to težje, ker je zračenje zaradi vzdrževanja zadostne toplote v stanovanju omejeno le na kratek čas. Zato si bomo poizkušale pomagati še na drug način.

Slab zrak stanovanjskih prostorov ne vzbuja v nas samo neugodnega občutka, temveč predstavlja tudi nevarnost za zdravje stanovalec. Marsikdaj

povzroči slabokrvnost, jetiko in razna kožna obolenja. Prav zaradi tega je potrebno zrak v sobah vsak dan razkužiti in odšavit. Isto velja za posteljnino, notranjost omar in druge predmete.

Tako delo uspešno opravimo v prav kratkem času, če si v apoteki nabavimo 900 g 90 odstotnega alkohola, 20 g limoninega esenca, 15 g pomarančnega esenca, 12 g tinkture ambre, 10 g kristalne acetične kisline, 6 g bergamot esenca, 4 g esenca planskega lavendla, po 1 g nageljnovoga, timijanovega, muškatovega in cimetoovega esenca. Vse to moramo dobro premešati in filtrirati, nakar v dobljeno raztopino pomočimo kos pivnika, ki ga denemo na porcelanast krožnik in pustimo, da tekočina izhlapeva. V sobi se bo že v kratkem času razširil prijeten in osvežujoč vonj, ki bo na vsakogar prijetno učinkoval.

KUHINJSKI RECEPTI

CVETAČA NA POLJSKI NAČIN

Jed je gotova v 30 minutah. Za dve osebi potrebujemo eno cvetačo, eno ali dve jajci, 10 g masla, peteršilj, pol limone in sol.

Moda



Moderna bluza z apartnim ovratnikom in izbranimi velikimi gumbi

Če ti sreč v bolesti mreže stre se ti v velikih bolnišnicah slednja nada se podre obupati nikdar nikoli

(Napisala slovenska žena, ki je čakala na smrt v begunjskih bunkerjih.)

Skoraj ni Slovenca, ki bi mu bilo ime Begunje neznano. Gotovo pa ni Gorenjca, ki bi se ne spomnil ob tej besedi na simbol strahote, trpljenja in smrti — na zloglasne zapore.

Se več: gotovo ga ni, ki bi ne bil sam ali pa kdo od njegovih sorodnikov, prijateljev ali znancev v tem zaporu. Po sivo mračnem zidovju bivšega begunjskega gradu in kasneje ženske kaznilnice so v letih divjega germanskega besnega odmevali kriki groze in obupa — pa tudi klici upornosti in sovražstva. Vsa obsežna stavba se je spremenila v mučilnico. Najstrahotnejši pa so bili bunkerji — 10 ozkih celic v zapadnem traktu poslopja. V njih so zadnje ure svojega življenja preživljali vključeni obsojenci na smrt — talci. V letih najbolj množičnega streljanja so sicer jemali talce tudi iz ostalih sob — a ti mračni, mrzli prostori so še vedno ostali mnogim zadnja postaja pred smrtjo.

Ko je naša vojska 4. maja 1945 uničila naclistično posadko in odprla vrata zaporov ter je iz njih ziorila pesem veselja in svobode — so bunkerji osameli.

Dolgo so že na Referatu za spomeniško varnost pri Svetu za prosveto in kulturo OLO

skim oddelkom Zavoda za spomeniško varstvo v Ljubljani odkrivanju in restavriranju mnogih napisov, sporočil in poslovnih besed, ki so jih talci pisali pred ustreliitvijo po stenah in vratih celic.

Napise so začeli odkrivati šele letos in ker je delo zelo naporno in težavno — pa tudi zaradi objektivnih finančnih težav, se je vse skupaj nekoliko zavleklo, zato odkritje spomeniškega muzeja ne bo že v maju (kot je bilo prvotno mišljeno), ampak nekoliko pozneje. Restavratorska dela niso naporna zgolj zaradi natančnosti dela, ampak predvsem, ker je okupator večkrat prebelil bunkerje in pred vsakim beljenjem ostrgal stene.

Pred obiskom Begunj sem se ogledal pri referentu za spomeniško varnost OLO Radovičja tovarišu Stefanu Erženu, ki mi je v pogovoru razložil, da bo muzej v Begunjah posvečen izključno talcem, da pa imajo težave s tem, ker so razni rekviziti in predmeti, ki bi prišli v poštev, raztreseni po raznih zbirkah in pri privatnikih — ki seveda le neradi odstopajo te osebne spominke.

Apelirali bi na vse ki hranijo karkoli o talcih, zlasti pa na Begunjce, ki imajo menda še nekaj fotografij o streljanju in mnogo ostalih predmetov, da jih odstopijo muzeju, kjer bodo najlepše služili spominu talcev in vsem nam, ki bomo v duhu hodili po poti mučnikov.

Veter je razparal in razcefral moreče sive oblake in na

sta mogla v meni odstraniti občutka minulih grozot.

Vstopil sem v mrzli hodnik. Pred mano se je vrstilo 10 močnih, starinskih in razrez-

dom, moja ljuba mamica, in pripis »Pomiloščen!.. 1944.«

To dekletje je bilo res pomiloščno na počasno umiranje v kakem nacističnem koncentracijskem taborišču — a je pri



Vrata celice št. 10, ki so jo imenovali »mednarodna«, kajti v njej so čakali na smrt tudi angleški letalci (napis na zgornjem podboju) in ruski partizani (napisi na vratih).

nih vrat ter več manjših vrat. Na koncu hodnika so bili na razbitem zidovju še vidni sledovi streljanja...

V prvi celici sem šele ugotovil, kako naporno delo so imeli restavraterji — a obenem tudi spoznal kako težko so bili pri komur so našli svinčnik je bil še huje mučen in ker niso imeli drugih predmetov, so najčešče razili po steni kar z nohti. Napisi so težko čitljivi in le redko v celoti odkriti ter ohranjeni. Dovolj zgovorno pa nam govore o strahotah, obupu, mukah in poslednjih željah tistih, ki so umirali.

Morda so najpretsrešljivejša od vseh pisma, ki so jih jetniki — ki jim ni bil dovoljen noben stik z zunanjim svetom — pisali svojim dragim kar na stene.

»Sinko, bodi priden in dobro gospodar... kar sem ukrenil... in mam se morata razumeti in en drugza bogati, kakor tudi Jožica.

Kako lepo bi bilo, če bi še enkrat skup prišli v naši hiši — a kaj hiša, moja družina in moja glava to je vse, če mi ostane.

Najlepše je pri svoji družini in živeti. Jaz se spominjam nanje vsaki trenutek. Danes je 4 tedne kar prezebam in stradam v bunkerju pa še ni konca. Koliko hrepenenja, skrbi za družino in drage — in koliko trpljenja!

Druge pripis obsojenega: »Dragi prijatelj! Če prideš za menoj v to luknjo in če ti bo sreča bolj naklonjena ko meni, te prosim, prepisi te vrstice in pošlji na spodnji naslov

Jožefa Kregar — Nožice, Humeec.

In pretresljivo slovo: »Zahvaljujem se vsem prijateljem... in prosim oprostite če sem komu storil kako krivico...

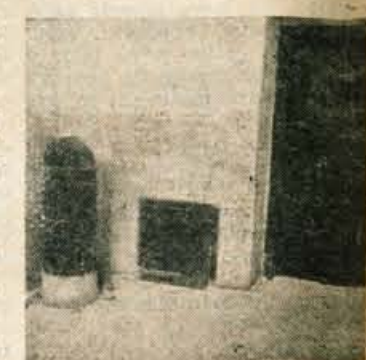
transportiranju pobegnila. Porila se je v partizanskih vrstah toda malo pred koncem vojne so jo ujeli domobranci — jo zverinsko mučili in ubili.

Nihče, ki sam ni dočivil kaj podobnega, si ne more predstavljati, koliko grozot so pretrpeti ti junaki.

Nek mladenič je napisal na steno mrtvaško glavo in pripisal: »Ti bo naš rešitelj. Le kmalu nas obišči. Star sem šele 24 let (in pripis 1941).«

»Obsojena sem na smrt. Gorje me čaka,« je napisala neka ženska. »Godec... bičan, zverinsko mučen, ustreljen...«

Ne govore pa vsi napisi le o grozotah in obupu, kajti tudi



Pogled v celico št. 3

v teh ljudeh je — čeprav tik pred smrtjo — še vedno gorela vera v človeštvo, up v svobodo in prepričanje v zmago. Koliko vzpodbude je v besedah 22-letnega mladeniča:

»Kot 22- ni mladenič te celice postal sem dedič. V »miru« preiščujem in novo si bodočnost kujem.«



Napis sedemnajstletnega dekleta na steni celice št. 4

Radovičja in odbor ZB Radovičja razmišljali o tem, da bi zloglasne bunkerje preuredili v Muzej talcev. S tem v zvezi so se dogovorili z restravrater-

sneženo pokrajino se je villa topia sončna luč. Ujet v misli o preteklosti sem počasi korakal po blatni in razmočeni cesti proti Begunjam. Bil sem poln vtisov o strahotah zadnje vojne in o trpljenju tistih, ki so o sebi govorili da se »bore v prvi fronti — brez orožja — o talcih.

V mislih so se mi vzbujale same od sebe podobe strašnih dni. Talci v Jaršah, obešenci pred pošto v Kamniku, junaki iz Zirovnice...

Skoraj sem izgubil vez s sedanostjo.

Niti pogled na osojne vesine hribečka Sv. Petra, kamor so bile tolikokrat uprte okrvavljene in izmučene oči obsojencev niti pogled na prebeljeno zidovje bivših begunjskih zaporov ni



Hodnik — na koncu vidni sledovi streljanja



(tekst nečitljiv) ... sestre ne pozabite na moje male!

Sedemnajst letno dekletje Frančka Naglič je leta 1944 napisala na steno: »Sama sem v bunkerju, ne vem kaj bo z mano, veliko trpim, kje je moj ljubi dom in moja zlata mamica. Star sem 17 let...«

In drugje: »Sama sem, obsojena na smrt. Kje je moj mili

Alli: »Vstajenje Slovenske vrag fašistov bo pobit in žrtve zastoj.«

In skromen napis: »Tudi jaz preživljam usodo Slovencev... Minka...« in še druga ženska roka »Tudi jaz isto.«

Vseh talcev željo pa gotovo izraža klic: »Tovariši, maščuj nas.«

A. Čebulj

KLJUB POZNI ZIMI LEPI USPEHI

Dolgo so kranjski smučarji čakali na sneg. No, kot ponavadi, jih njihova prijateljica — zima tudi letos ni zapustila. Le smučarski koledar je moral zbrati vse predvidene prireditve za zadnji zimski mesec.

TRIGLAVANI NA GORENJSKEM ZLETU

Prvo tekmovalno smučarjevo na Gorenjskem, največje v Jugoslaviji po svoji množičnosti v letošnji sezoni, je bil — Zlet gorenjskih smučarjev. Na Bledu so bili smučarski skoki in teči, na Crnem vrhu pa alpske discipline. Kranjčani so z doseženimi mesti na tej prireditvi kar zadovoljni. Križaj Peter je v močni konkurenci skakalcev zasedel šesto mesto. Pri članih, tekačih je bil Gašper Kordež tretji, Seljak in Goričnik pa sta bila četrta in peta. Franko, ki je tekmoval brez treninga, je zaostal na 14. mestu. V alpskih disciplinah sta bili Oblakova in Zupančičeva najboljši. Mladinci so si priborili prvo in tretje mesto, zelo nadarjeni mladinci Ankeletova in Rutarjeva iz Strazišča, sta bili tudi najboljši, le člani niso mogli prodreti med ase.

V RAVNAH DRŽAVNO PRVENSTVO V KLASIČNIH DISCIPLINAH

Pravico nastopiti na državnem prvenstvu so si kranjski smučarji priborili na Gorenjskem zletu. Konkurenca v tehkih in skokih je bila zelo huda, zato si je bilo naslov državnega Kranjčani dobro odrezali. Toda, kljub hudi konkurenci, so se kranjčani dobro odrezali, najbolj pa prav gotovo v štafeti 4 krat 10 kilometrov. Šele pred ciljem so klonili pred ljubljanci in si osvojili čisto drugo mesto — drugi v državi! To je največji uspeh kranjskih smučarjev, katerega so si priborili: Franko, Gori-

čnik, Seljak in Gašper Kordež. V teku na 30 kilometrov sta bila Kordež in Goričnik četrta oziroma peta. Seljak pa enajsti. V tako ostri konkurenci res



Slavica bo štartala

odlični uspehi. Šesti, enajsti in štirinajsti so bili Kordež, Seljak in Goričnik v teku na 15 kilometrov. Mladinci pa so letos prvič štartali na takem tekmovalju, zato jim ni »šlo«.

V skokih za državno prvenstvo je imel Lojze Gorjanc veliko smolo in je moral zaradi padca pri prvem konkurenčnem skoku odstopiti, čeprav je bil pred tekmovaljem resen konkurent za najboljšo mesto. Križaj Peter se je plasiral na 22. mesto.

GAŠPER KORDEŽ JE DRŽAVNI PRVAK

Kordežev Gašper je brez dvoma najboljši klasik v državi. V tekmovalju za republiško in državno prvenstvo v klasični kombinaciji si je osvojil naslov najboljšega, postal je republiški in državni prvak v tej disciplini. Tudi Seljak Roman in Goričnik Zdravko sta z uspehom nastopila v tej vrsti tekmovalja. Prvi je bil tretji, drugi pa četrta v državi. Iz teh doseženih uspehov vidimo, da so Kranjčani v klasični kombinaciji najmočnejši v državi.

MLADINCI SO TEKMOVALI V KOČEVJU

Tekmovalje se vrsti za tekmovaljem. Skoraj vsako nedeljo so kranjski smučarji nekje tekmovali.

Na odlični vendar težki slalom in veleslalom progi na republiško prvenstvo v Kočevju, so bili mladinci Triglava zelo uspešni. Tako se so plasirali: Veleslalom: Mišo Jamnik je bil tretji, Rutarjeva Majda pa je bila prva, čeprav je bila skoraj najmlajša na prvenstvu.

Slalom: Mišo Jamnik je bil špet tretji, peto mesto pa si je osvojil Rajko Starc. Maja Rutar je bila tudi v slalomu najboljša.

MEDDRUŠTVNI SLALOM NA JOŠTU

Na Joštu je eden najprimernejših terenov za smučarske prireditve. Za dobro tekmovalno progo za te tekme sta poskrbela Doré Oražem in Bogdan Napok. Proga je od tekmovalcev zahtevala precej rutine in tehničnega znanja. Od Kranjčanov so se uvrstili med najboljšje Franc Gorjanc, M. Jocič in BaJželj. Pri članih pa je že daljša obsega, da je Slavica Zupančič prva. Te prireditve se je udeležilo nad 50 tekmovalcev.

ZAKAJ ZUPANČIČEVA NI TEKMOVALA ZA POKAL »KANDAHAR«

Na železniški postaji v Kranju je Slavica čakala na brzdovlak. Tako je bilo domenjeno. Morala bi iti z jugoslovansko reprezentanco na tradicionalno tekmovalje »Kandahar« v Svico. Ko je brzdovlak v Kranju počakal je dal vodja ekipe Čop Franci Zupančičevi vse potrebne dokumente in celo kupljeno vozno karto do Svice. Kljub temu pa Slavica ni mogla odpotovati, češ za ženske ni denarja. Kako se je v tem trenutku

počutila tekmovalka je vprašanje za sebe. Omeniti pa moramo, da so v inozemstvo potovali 4 tekmovalci in kar dva funkcionarja (Čop kot trener in tov. Mišević kot član sekretariata SZJ). Zdej nam je tudi razumljivo, zakaj potem za ženske zmanjka denarja. Stirje tekmovalci in dva funkcionarja, za tekmovalko pa samo vozni listek!

SKOKI TUDI V PODBREZJAH

Meddruštveni skoki za mladince in pionirje na 20-metrski skakalnici so potekali v zelo borbenem razpoloženju. Najboljši mladinec je bil tudi na tem tekmovalju Kranjčan — Javornik. Pri pionirjih je bil med najboljšimi Peter Starc. Za tega »prilikavčka« pravijo, da bo nekaj morda drugi »Polda«.

LEP ZGLED OBRTNIKA DEBELJAKA

Njega poznajo vsi smučarji. Je zelo prijazen, čeprav velikokrat smučni ne naredi in obljubljenem času, vendar pa smučarji vseeno radi potrpijo, saj jim izdela res



Najhitrejši kranjski tekači

odlične limane smuči. Najboljšemu smučarju Triglava je tudi podaril en par svojih smuč. Pri tem moramo omeniti, da je državni prvak Gašper Kordež dosegel že toliko lepih uspehov z njegovimi smučmi. Smučarji Triglava so temu obrtniku za njegovo delo navdse hvaležni.

Gorski reševalci iz Bistriske doline

N e bilo bi jih treba, če bi nikdar ne bilo v gorah nesreč in če bi se nikdar ne razlegali iz naših sten in grebenov klic na pomoč!

In klic na pomoč bi odjeknil v prazno, če bi se ne zgnilo ob njih gorjansko srce in hitelo na mesto nesreče.

Niso redki ti klici in niti srca, ki se zganejo — a redka je volja in moč, ki more pomagati in reševati.

Na dolgo tega kar sem sedel za mizo v kuhinji krčme Franceta Erjavška v Stahovici. Prišel je Francetov brat Peter in naročila sva ga pol litrčka. Krčmarica se je vrtela okoli štedilnika, kakor da bi imela polno sobo gostov. Videl sem, da »kuha« nekaj zame, ker sem prišel k Francetu v imenu Gorske reševalne službe. — In res, kmalu je spustila name celo ploho nejevolje: da ima France za vse druge reči več časa kot za dom, da živi samo za hrabe, da ga ni nikoli doma itd.

Vendar ni mogla prikriti ponosa na svojega sina Franceta in prepričan sem, da mu ni še nikoli branila, da bi se odzval klicu na pomoč in šel na reševanje, pa čeprav je bilo doma še toliko nujnega dela. Saj ima ponesrečenec, ki kliče na pomoč, le eno življenje in več kot enega nima niti njen mož France, ki mu kot planincu ni nikjer zapisano, da tudi on ne bo kdaj potreboval pomoči tako sposobnega moža — reševalca, kot je on sam.

Erjavšek Franc je eden najtanjših naših gorskih reševalcev, v družini Erjavškovih pa najstarejši od treh še živih bratov, ki so danes steber gorske reševalne službe za Kamniške alpe.

Vsem je bila že ob zibelki določena trda borba z življenjem v gorah. France, Tone in Peter žive še danes v Stahovici. Mnogokrat sem delil z njimi uporabo pri reševalnih akcijah. Še kot otrok sem jih srečaval na gorskih poteh kot nosača. Njegov dom je bila Uršičeva kmetija v Kamniški Bistrici. Ni čudno, da tem, danes že zrelim možem, ni noben kot Kamni-

ških planin nepoznan, saj so že kot otroci hodili v Brano, pod Konja in Gamsov skret po zelišča in planinski mah. To njihovo poznanje gorskihprehodov jim omogoča, da danes tako uspešno in z gotovostjo nudijo vsakemu ponesrečencu pomoč pa naj bo ta še v tako nepristopnih prepadih, grebenih ali višinah.

Najmlajši Lojze si je z drvarjenjem priboril toliko, da se je lahko odločil za Solanje. Dovolil je gozdarsko šolo v Mariboru, vendar sadu svojega truda ni dolgo užival, ker je moral v prerani grob.

Tone je že skoraj otrok prišel za sekuro. Slab zaslužek mu ni obetal kaj prida življenja, zato je odšel v Ameriko — a ga je ljubezen do rodne grude kmalu privedla nazaj domov. V času nemške okupacije je stopil v narodnoosvobodilno vojsko in uspešno vodil borbo po gorskem svetu Kamniških alp.

Ce te zanese v soboto popoldan na turo v Kamniške, boš prav gotovo srečal na bistrisrki cesti Petra Erjavška. Toporišče sekire, ki mu gleda zadaj iz nahrbtnika, izdaja njegov poklic — drvarja, vsa njegova pojava in odločna beseda pa pristnega gorjana. In če bi pred teboj odprl nahrbtnik, bi ga izdali tudi njegovi, z njim nerazdružljivo povezani »krampizeljini«, ki jih nosi s seboj povsod, pa naj bo treba ali ne. Dejal bi, da se celo v zraku zanese nanje. Sam sem ga videl pri spustu čez previsno steno. Petrove noge s »krampizeljini« so pristo zabingljale v zraku čez 80 metrovski previs in varno je pristal z njimi na trdnih tleh.

Smejali smo se potem s Petrom vred, saj smo tisti, ki vemo, da je tudi plezalcu vrh dostikrat le moralna opora in zato smo razumeli Petrovo vero v »krampizeljine«.

Se nekaj jih je v Stahovici, ki jih ponesrečenec lahko z upanjem pričakuje: France Ajdovec, Tone Gradišek, Franc Balatič, brata Janez in Jože Gradišek in brata Peter in Tine Uršič.

P. Kemperle

šport * šport * šport

S smučskih tekem v Kranju

V nedeljo so bile v Kranju meddruštvene tekme v smučskih tekah in skokih. To tekmovalje je bilo v okviru proslav 10-letnice osvoboditve, člani pa so tekmovali tudi za pokal

SZDL (kranjske komune. Dopoldan so tekmovali v tehkih. Pri članih je na 15 kilometrov dolgi progi zmagal Zdravko Hlebanja iz Mojstrane pred Zdravkom Goričnikom iz

Kranja. Najboljši med mladinci, ki so tekmovali na 10 kilometrov dolgi progi, je bil Franci Kordež iz Kroke. Drugi in tretji sta bila Franci Lakota in Franc Potočnik oba iz Mojstrane.

Kratke novice

V Kamniku so tekme za Jegličev memorial končane. Prehodni pokal si je proti pričakanju osvojila ekipa »Svilanit«, kateri sledijo »Podjetje Kamnik«, »Titans«, »Stol«, »Mestne delavnice« itd. »Svilanit« si je priboril zmago zato, ker so bili vsi tekmovalci »Titana« v zadnji disciplini tekmovalja diskvalificirani. Zaključke največjega vsakoletnega športnega tekmovalja kolektivov kamniških tovarn, je bil preteklo nedeljo v mali dvorani Doma.

V Kamniku so na podlagi rezultatov zadnjih šahovskih turnirjev dosegli drugo kategorijo Trbižan Milan, Očepek Borut (»Solidarnost« — Kamnik), Vidic (Podgorje) in Kern iz Komende. Šahovsko društvo »Mirko Drnovšek« se je po sklepu zadnjega občnege zboraz razšlo, člani pa so pristopili kot sekcija k kulturnemu društvu »Solidarnost«.

20 pionirjev se je v nedeljo borilo za naslov šahovskega prvaka radovliškega okraja. Med starejšimi pionirji je zmagal Radovličan Jože Konc, pri mlajših pionirjih pa je bil najboljši Jeseničan Franci Kralj. Vsi najboljši so bili tudi nagranjeni. V mesecu aprilu pa bodo tekmovala pionirska moštva odredov za ekipnega prvaka Okraja, ki se bo potem na Titov dan borilo v Ljubljani za najboljšo moštvo LRS.

V društvo morajo vključiti mladino

Pred kratkim je imelo TVD Partizan iz Radovljice svoj redni letni občni zbor, katerega se je udeležilo zelo malo članov. Iz poročil odbornikov je bilo razvidno, da je društvo v preteklem letu doseglo znatne uspehe, ki se odražajo predvsem v uspehih obnovitvenih delih doma, katerega pa morajo letos še nadaljevati. Med uspehe društva v preteklem letu moramo šteti tudi prirast novih vaditeljev iz vrst mladih članov in pa dejstvo, da je v telovadnici vedno veliko najmlajših — cibabanov in pionirjev. Zalostna pa je ugotovitev, da se v telovadnici ne zbirajo tudi starejši mladinci in mladinke. Ti menda menijo, da je za njih mesto v gostilni ali v podobnem prostoru. Vsi prisotni so se največ za-

držali prav pri tem vprašanju, kako v društvo pritegniti tudi te. Upajo, da bodo to vprašanje že letos zadovoljivo rešili.

Tudi mladinci Triglava prvaki

Preteklo nedeljo je bilo v Kranju IX. republiško prvenstvo mladinskih moštev. Prvenstva se je udeležilo 6 ekip. Kranjčani so si letos že osmič zaporedoma osvojili naslov prvaka Slovenije. Čeprav so že pred turnirjem veljali za prvega favorita, tako lahke zmage od njih ni nihče pričakoval. Moštva pa se razvrstila takole: 1. Triglav — Kranj 5 zmag (brez poraza), 2. »Ljubljana« 4, 3. »Jesenice« 3, 4. »Partizan« Kočevje 2.5. Zelezničar iz Maribora 1 in mladinci iz Trziča brez zmage.

Gorenjski pionir

VOLK IN KMET

Lovci so lovili volka. Volk je pribežal do kmeta, ki se je vračal s poda in je nosil s seboj cepec in vrečo, pa ga je poprosil:

»Kmetič, skrij me, lovci me preganjajo!»

Kmetu se je volk zasmilil in ga je skrtil v vrečo. Ko so ga lovci vprašali, ali je videl volka, je odgovoril: »Nisem!»

Lovci so odšli, kmet je izprstil volka, a volk je skočil na kmeta in ga hotel raztrgati. Kmet mu očita: »Rešil sem te, zdaj me pa hoče požreti!»

A volk mu odgovori: »Hvaležnost je umrla!»

Pionirski leksikon

Vprašanja:

25. Zakaj pločevina ne rjavi tako močno kakor navadno železo?

26. Zakaj delajo eno reč iz tega, drugo pa iz onega materiala?

27. Kako so šahisti razvrščeni po svoji moči, kategorijah?

Odgovori: 19. Večkrat se je že zgodilo, da je voda eksplodirala kot smodnik. Zakaj? Zato ker je voda lahko dvajsetkrat bolj nevarna kot smodnik, če ne znamo z njo ravnati. Pripletlo se je že, da je voda porušila petnadstropno hišo in povzročila smrt štirinajstih ljudi. V tisti hiši je bila tovarna. V spodnjem nadstropju je bil vdelan v veliko peč velik kotel, ki so kurili peč je voda v kotlu kipela, para pa je šla skozi cev v parni stroj. Strojnik je pozabil pravočasno doleti v kotel vodo v katerem jo je ostalo že zelo malo. V peč so pa kurili kar naprej. Stene kotla so se razžarele. Strojnik se je vrnil in v razbeljeni kotel našel vodo. Kaj se je zgodilo? Voda se je pri taki vročini hitro spremenila v paro, kmalu jo je bilo v kotlu preveč, ni zdržal za — počil. To je zadostovalo za

»Ne«, reče kmet. »Hvaležnost še živi, vprašaj kogar hočeš, vsak ti bo potrdil, da hvaležnost še živi.«

Volk reče: »Pojdiva skupaj po svetu. Kogar prvega srečava, ga povprašava, ali še živi hvaležnost. Če poreče, da še živi, te pustim, če poreče, da ne, te požrem.«

Šla sta in srečala staro slepo kobilo. Kmet je vprašal: »Povej nam, kobilca, ali še živi hvaležnost ali ne!»

Kobilca reče: »Poslušaj! Dvajset let sem živeła pri gospodarju, dvajset žrebet sem imela, pridno sem orala in vozila. Ko sem lani oslepel, sem še ved-

no morala pomagati pri mlinu, a zadnjič nisem mogla več delati in sem se zgrudila. Zadelj so me pretepati, vleči za rep in mučiti. Komaj sem jim ušla, in sedaj ne vem, kako naj živim.«

»Vidiš, boter, da ni hvaležnosti na svetu«, pravi volk.

A kmet reče: »Počakaj! Se koga povprašajva!»

Prideta do starega psa, ki se je komaj vlekel dalje. Tudi tega vprašata, ali še živi hvaležnost.

Pes pravi: »Petnajst let sem živel pri gospodarju, ves čas sem lajal in čul hišo. Ko sem se pa postaral in so mi izpadli zobje, so me zapodili iz hiše in me pretepli. Ni več hvaležnosti na svetu!»

Volk pravi: »Ali si slišal, kaj je rekel pes?»

»Se tretjič vprašajva«, odgovori kmet.

Srečala sta lisico. Kmet reče: »Povej, lisica, ali še živi hvaležnost ali ne?»

Lisica vpraša: »Zakaj hočeš to vedeti?»

Kmet pripoveduje: »K meni je pribežal volk, ki so ga preganjali lovci, in me prosil, naj ga skrijem. Skrtil sem ga v vrečo, a zdaj me hoče požreti.«

Lisica mu reče: »Ni mogoče, da si tako velikega volka skrtil v vrečo!»

»Res je«, pravi kmet. »Če ne verjameš, ga vprašaj!»

Volk potrdi: »Res je bilo tako!»

»A jaz tega ne morem verjeti, dokler sama ne vidim. Pokaži, kako si šel v vrečo!« reče lisica.

Volk vtakne glavo v vrečo: »Glej, tako.«

Lisica reče: »Pojdi ves v vrečo, da vidim kako je bilo!»

Volk zleze v vrečo, lisica pa veli kmetu: »Zaveži vrečo!»

Kmet je zavezal vrečo, lisica mu pa reče: »Pokaži kako mi-tiš!»

Kmet se nasmehne in začne udrihati s cepcem po vreči, dokler ni bil volk mrtev.

(Po Tolstoju)

Prejel je zaslužen kazn

V dneh 14. in 15. marca t. l. je obravnavalo Okrajno sodišče v Radovljici primer težke tatvine, ki jih je storil v Železarni avtoprevoznik Anton Razinger z Jesenic, o čemer smo pred časom že pisali. Razinger je s svojim poltovornim avtomobilom med vožnjami za podjetje »Železnica« na Jesenicah, skradel iz skladišča predelovalnih obratov Železarne od pomladi do oktobra 1954 betonsko železo, ki ga je prikrival med ostale izdelke za »Železarno« in odpeljal skupno najmanj 3690 kg betonskega železa v vrednosti 313.650 din. To železo je potem prodal po nižji ceni, kakor je bilo dejansko vredno, raznim pajdašem, s katerimi se je za to povezal. Razen tega se je že od leta 1950 dalje bavil tudi z nedovoljenim trgovanjem z avtomobili ter preprodal za neugotovljeni dobiček najmanj tri avtomobile.

Obsojen je bil na 3 leta in 6 mesecev zapora, na 100.000 din denarne kazni in na plačilo škode, prizadete Železarni. Razen tega mu je bil odvzet kot predmet kaznivega dejanja poltovorni avto in izrečena prepoved opravljanja avtoprevozniškega poklica za pet let.

Anton Razinger je strogo kaznen vsekakor zaslužil in naj bi služil ta primer za opomin vsem tistim elementom v naši družbi, ki se hočejo na škodo skupnosti in na račun žuljevega delovnega ljudstva okoriščati in bogateti.

Obravnavani primer pa hkrati kaže tudi na potrebo zaostrojitve kontrole nad odvažanjem izdelkov iz Železarne. Tudi pri nakladanju materiala je bila v Železarni kontrola očitno odmanjkljiva, saj je Razinger odvažal ukradeni material iz skladišč Železarne pri belem dnevu!

GIBANJE PREBIVALSTVA V KRANJU

Poročili so se: Maksimiljan Perkočič, ključavničar in Veronika Jenšterle, delavka; Jože Rozman, zidar in Alojzija Barlantič, delavka; Stanislav Pretnar, trg. pomočnik in Marija Klemenčič, knjigovodja.

Umrli so: Franc Opeka, roj. 2. 10. 1872 v Verdu — Vrhnika, stan. v Kranju, Huje 57 umrl 19. marca — upokojenec; Janez Mencinger, roj. 12. 1. 1955 stan. Kranj, Zlato polje 38, sin skladiščnika umrl 16. marca; Frančiška Lombar, roj. Tomazin, rojena 1. 4. 1878 v Strahinju, upokojenka, stan. v Kranju, Huje 9, umrla 15. marca.

Iz arhivov Ljudske milice

Kdor se pelje iz Ljubljane proti Kranju, ga bo na železniški postaji v Skofji Loki začudila nenavadna dirka in skakanje na vlak in z vlaka, kar dosega že kar vratolomne podvige. Le naključju je pripisati,

da ni hujskih nesreč. Potnikom se namreč zelo mudi na avtobuse, čeprav je podjetje »Transurist«, ki te relacije vzdržuje, ponovno zagotovilo prevoz v mesto, saj avtobus pelje tudi dvakrat ali trikrat, če je mnogo ljudi. Organi LM so bili zato prisiljeni uvesti kazenski postopek proti vsem kršilcem prometnih predpisov na loški postaji, da se izognemo nesrečam in neljubim zamudam, ki nastajajo zaradi takih nediscipliniranih potnikov.

Tako sta bila predani sodniku za prekrške delavki M. M. iz Virmas in G. J. iz Skofje Loke, ki sta 1. marca ob 6. uri zjutraj skočili že na vozečki vlak proti Kranju tako, da je sunek vrgele prvo pod stopnice, drugo pa med nje. Službojuči je v vlaku takoj potegnili za zaslono zavoro in se je vlak ustavil ter do hujske nesreče ni prišlo.

Obratno je K. D. iz Skofje Loke dne 9. marca skočila z drvečnega vlaka, pri čemer ji je spodrsnilo, da je padla, a se je k sreči še ujela za ročaj pri stopnicah, da jo je vlak vlekel kakih 30 m za seboj.

Brez obrtnega dovoljenja je F. I. iz Gostče pri Skofji Loki izdelovala in prodajala alkoholne pijače. Do leta 1954 na skrivaj, pozneje pa javno, je sama izdelovala likerje in prodajala šlice po 40 do 50 dinarjev. Iz dveh litrov špirta je napravila 6 l likerja. Prav tako je svojim odjemalcem servirala žgane domače proizvodnje, ob žganju v vasi pa cel zaboj vina. Zaradi nedovoljene trgovine, ki se v zadnjem času kar preveč razširja, se bo zagovarjala na sodišču.

Gorenjski gasilec

Ustanavljanje občinskih gasilskih zvez

V SKOFJI LOKI:

V četrtek dne 17. t. m. je bil ustanovni zbor Občinske gasilske zveze v Skofji Loki. Zveza združuje 8 PGD iz področja mesta in okolice. Ustanovni zbor je zelo dobro potekal; ustanovitev občinske zveze je bila v navdušenjem sprejeta. Izvoljen je bil upravni in nadzorni odbor, ki mu načeljuje; tov. Jože Celjar iz PGD Stara Loka kot predsednik, tov. Ivan Cemažar iz PGD Zabnica kot povelj-

nik in tov. Lojzka Hojkar iz PGD Skofja Loka kot sekretar.

V TRZICU:

Preteklo nedeljo je tudi iniciativni odbor za ustanovitev Ob GZ Tržič sklical ustanovni zbor, ki je bil v okrašenih dvorani Bombažne predilnice in tkalnice Tržič. Zbor je bil odlično pripravljen in je temu primerno tudi potekal. Med gosti so bili: zastopnik LOMO Tržič in predstavniki številnih družbenih organizacij mesta Tržič, kakor tudi zastopnik za Gorenjsko. Poročilo o deodicih nalog Ob GZ sta podala člana odbora tov. Kristijan Kokalj in Iko Dornik. Po poročilih je bila izredno živahna razprava v kateri so sodelovali številni delegati in vsi zastopniki. Soglasno je bila potrjena ustanovitev Ob GZ, izvoljen je bil 13-članski upravni odbor in 5-članski nadzorni odbor. Upr. odboru načeljuje predsednik Anton Dornig, dolgoletni gasil-

ski delavec in voditelj gasilcev Tržiča in okolice, sekretar Kristijan Kokalj, poveljnik PGD Križe in poveljnik Iko Dornik, poveljnik PGD Predilnice Tržič.

V CERKLJAH:

V nedeljo 20. t. m. so se zbrali delegati prostovoljnih gasilskih društev območja nove občine k ustanovnemu zboru Občinske gasilske zveze Cerklje, ki je bil v okrašenih dvorani ob prisotnosti številnih zborov ljudske oblasti, množičnih organizacij in kmetijskih združenj. Zbor je z odobravanjem sprejel ustanovitev Zveze. Med drugimi sklepi se vidno odraža sklep vseh PGD, da ustanove kjer do sedaj še ne obstajajo — pionirske desetine in da vsako društvo pošlje izvežbano desetino članov na festival. Občinski GZ načeljuje tov. Anton Jereb, iz PGD Velesovo kot predsednik, tov. Ivan Miklavčič iz PGD Cerklje kot poveljnik in sekretar tov. Franc Vidmar.

Nekaj o vremenu

Prvi pomladanski dan!

Letošnja zima je dokaj muhasta. 19. marca je izredno mrzlo (36° C) v višini 5000 m povzročil, da so frontalne motnje nasule pri nas ponovne snežne padavine.

Prvi pomladanski dan nam je pokazal svoje neprijazno, najprej snežno, potem deževno in viharno lice. Močan dež (44 litrov vode na 1 m²) je ta dan popil precej snega, vendar je znašala snežena odeja v okolici Kranja še vedno 31 cm. Smučarji so lahko izvedli zapoznele tekme. V tej zimi smo imeli pretežno oblačno vreme. Sonce ni prišlo do veljave, da bi topilo sneg. Vsekakor pa lahko upamo, da pomeni 21. marec vsaj po koledarju sodeč, vendar preobrat v dosedanjih trdovratni zimi. Toplejšje juž. vreme bo v dolinah užugalo sneg, tako da bodo vode narasle. V gorah je sedaj precejšnja zaloga snega, ki se bo počasi topila in zalagala z zadostno količino vode naše hidrocentrale. V gorah bo pričela doba pomladanskih smučarskih izletov. Zaradi velikega kolebanja toplote in pogostega novega sneženja pa morajo

smučarji računati z veliko nevarnostjo plazov.

Tak je vremenski položaj pri nas v začetku pomladi, ki jo šele pričakujemo.

Nasprotno pa so 20. marca na Grönlandiji zaznamovali izredno toplino, da so se presenečeni prebivalci te ledene dežele dobesedno grel na toplem soncu.

Kaj pa nadaljnji izgledi? V bistvu bo hladno vreme še prevladovalo, lahko še več tednov. Zaenkrat pa bo toplejšje, nestrastno, oblačno vreme s precejšnjimi padavinami, ponoči bo snežilo.

Februarski sneg je močno zadržal naravo v zimskem počitku, kar je bil, z ozirom na nadaljevanje mraza v marcu, dober varnostni naravni ukrep, ker bi sicer prehitrasti v poljedelstvu in sadjarstvu lahko povzročila veliko škodo.

Vsi pa želimo, da bi bila letošnja letina čim boljša.

Oglašujte

v „Glasu Gorenjske“

GLEDALISCE

Prešernovo gledališče Kranj
Sobota dne 26. marca ob 20. uri — gostovanje v Kropi — Saroyan — Sartre — Glejte Amerika — v vlogi Lise — Jelica Štardova.

Nedelja, dne 27. marca ob 16. uri Izven in za podeželje. Joseph Kesselring — Arzen in stare čipke.

Torek, dne 29. marca ob 16. uri: Zaključena za gimnazijo Kranj Joseph Kesselring — Arzen in stare čipke.

Četrtek, dne 31. marca ob 16. uri za red C in izven Joseph Kesselring — Arzen in stare čipke.

Nedelja, dne 3. aprila ob 16. uri — Izven in za podeželje s Joseph Kesselring — Arzen in stare čipke.

Mestno gledališče Jesenice

V soboto 26. marca ob 19.30 uri: Themayer: Mladost pred sodiščem.

V nedeljo 27. marca ob 15. uri: Themayer: Mladost pred sodiščem.

V nedeljo 27. marca ob 19.30 uri: Krasna: Draga Ruth. Zveze z vlaki pri vseh predstavah ugodne.

MALI OGLASI

Prodajam dobro ohranjeno samsko opravo, peč »Zefir«, električni gramofon in polniček akumulatorja. Nanut. Orehek št. 54.

Prodajam 6 let staro, brejo kobilo ali zamenjam za konja enake starosti. Tišler Anton, Lom 147 nad Tržičem.

Prodajam 2 kravi, četrte breji in 5 pujskov po 3 mesece star. Pavel Likozar, Visoko — Senčur.

Prodajam čistilnik žita (trier). Naslov v upravi lista.

Preklujem in obžalujem gostilnike, ki sem jih izrekel v žiljivke, ki sem jih izrekel v gostilni Ambrožič napram predsedniku občine Ivanu Langustu, ker so neresnične ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Kovač Joža.

Hišo prodajam v centru Kranja. Primerna za obrtnike. Naslov: Cankarjeva ul. 7 Kranj.

Prodajam sejnalni stroj in kultivator — Može 10 p. Smlednik.

Prodajam kmečki mlin. Naslov v upravi lista.

Prodajam kravo »bohinjko«, dobro mlekarico, brejo 7 mesecev. Cena po dogovoru. Antonija Proj Zg. Bitnje 5 pri Kranju.

Podpisani Anton Franko, Skofja Loka preklujem neut-

meljene besede, ki sem jih govoril v škodo podjetja »Motor« in njegovega monterja tov. Stornika. Anton Franko, Skofja Loka.

Zamenjam vprežnega voja za kravo. Strahinj 20 p. Naklo.

Službo dobi starejši moški 50 — 60 let. V poštev pridejo tudi upokojeanci. Vsa oskrba v hiši. Informacije pod šifro »Vesten«.

Preklujem blok št. 20820 z dne 18. I. 1954 izdan v Komisiji trgovini, Kranj.

Prodajam 2 m² orehovih suhih desk. Skrijanc Janko, Senčno p. Križe.

Poceni prodajam 4 kolesa za vprežni voz (nova), nekovana 60 mm.

Iščemo upravnika za dom na Joštu. Najraje zakonski par brez otrok. Nastop službe takoj. Pismene ponudbe poslati na naslov SK »Triglav« Kranj, poštni predal 89.

Pisarniško uradnico potrebujemo šolsko tajništvo. Pogoji: znanje strojepisja, pisarniških in knjigovodskih poslov, samostojen in uglajen nastop. Tekstilni tehnikum Kranj.

Okrajna zveza »Partizan« za Gorenjsko sprejme s 1. ali 15. aprilom t. l. pisarniško moč z znanjem strojepisja. Zaposlitev po dogovoru (8 ali 4 urna). Prošnje pošljite na gornji naslov, poštni predal 35, Kranj.

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 6.05, 7., 19. in 20. uri. Oddaja »Zelena ste« — poslušajte ob nedeljah ob 13.30 in vsak delavnik ob 16.30 uri. »Gospodinjica nasveti« vsak dan ob 7.30 uri. »Kmetijski nasveti« in »Kmetijska univerza« vsak delavnik ob 12. uri. »Pregled tiskov« pa vsak dan ob 6.30 uri.

Nedelja, 27. marca: 8.00 O športu in športnikih. 9.00 Otroška predstava: Iz živalskih narodnih pesmi. 10.00 Družinski pogovori. 12.00 Pogovor s poslušalci. 12.10 Venček slovenskih narodnih. 13.00 Pol ure za našo vas. 15.30 Po naši lepi deželi. — Nande Žužek: Kritično zabavne govore. 20.00 60 minut povabne zlažbe iz Radia Zagreb.

Ponedeljek, 28. marca: — 11.30 Solska ura za višjo stopnjo — Gerriet F. Ulrich: Scottova pot slednja pot na južni tečaj. 13.00 Nove knjige. 15.15 Igra trio Jože Kampiča. 15.30 Solska ura za nižjo stopnjo — Vlado Klemenčič: Le vkup, le vkup ubojna gmalna. 16.10 Utrinki iz literature — Ladislav Kiauta: Matije v potoku. 18.00 Radijska univerza — Dr. Vasilij Melik: Slovenci in leto 1848. 20.00 Zunanji politični feljton.

Torek, 29. marca: 2.35 Slovenščina narodne pesmi. 11.15 Cicibanom — dober dan! — voščil Komarov. 12.10 20 minut z veselimi godci. 13.00 Zanimivi vestni iz znanosti in tehnike. 14.20 Melodije za razvedrilo. 15.45 Skladbe in priredbe Daniela Bučarja poje Planinski oktet. 16.10 Utrinki iz literature — J. V. Wolker: Pesmi. 18.30 Sportni tedenski. 20.00 Tedenski notranji politični pregled. 20.30 Radijska ura.

Sreda, 30. marca: 6.35 Slovenščina narodne pesmi pojo Tri Pionirski vokalni kvintet. 11.15 Solska ura za nižjo stopnjo. 11.45 Slovenske narodne pesmi Roman Petrovičič, s harmoniko spremlja A. Stanko. 13.00 Zanimivi pogovori. 14.00 Gledalci in filmi. 16.10 Utrinki iz literature — Lu Hsin: A K - ju resnična zgodba. 18.00 Ljudski med seboj. 18.30 Mednarodna radijska univerza. 20.00 Richard

Strauss: Kavalir z rožo, opera v 3 dejanjih.

Četrtek, 31. marca: 6.35 Venček jugoslovanskih narodnih pesmi. 11.15 Za pionirje. 13.00 Ljudsko prosvetni obzornik. 14.00 Studentska tribuna. 16.10 Utrinki iz literature — James Turber: Skrivnostno življenje Walt Mitija. 18.30 Modni kotiček. 20.15 »Četrtek večer«. 21.00 Literarni večer: Sto let Withmanovih »Pravnih bilk«.

Petek, 1. aprila: 6.35 Pisan spored slovenskih narodnih in umetnih pesmi. 11.15 Cicibanom — dober dan! (Laž ima kratke noge) 13.00 Na straži: V boju z naraslo Moravo. 14.00 Za pionirje: Oton Zupančič — veliki otroški pesnik. 15.15 Igra trio Darka Kobernet. 16.10 Utrinki iz literature — Iif. 18.10 Narodne pesmi poje delavski kvartet Brdinskih fantov. 20.00 Tedenski zunanji politični pregled.

Sobota, 2. aprila: 6.35 Pred mikrofonom so Štirje fantje in Avsenikov trio. 11.15 Pisan drobiž za pionirje. 12.10 Pohorski fantje pojo in igrajo. 13.00 Okno v svet. 14.00 Iz Uradnih listov 16.10 Utrinki iz literature — Emil Zola: Lurd (odlomak). 18.00 Jezikovni pogovori. 18.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike. 18.40 Igra tamburaški orkester ljubljanskih »Svobod«. 20.00 Pisan sobotni večer.

Kino

Kino »Stariž«. Kranj: 24. do 27. sov. barvni film »Sadko«. Predstave 26. ob 16. in 18. uri. 27. ob 14. in 18. uri, predstava ob 20. odpade. 26. ob 22. uri premiera meh. filma »La Red«. Matineja 27. ob 10. uri premiera angl. filma »Berlinska zgodba«. 28. — 30. jug. film »Pot miru« film o potovanju predsednika Tita v Indijo in Burmo. Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

Kino »Svoboda«. Stržišče: 26. — 27. film »Ešalon dr. M«. Predstave ob 18. in 20. uri. 27. ob 16. in 18. uri. 27. ob 14. uri premiera angl. filma

OBJAVA

Sprejemanje dokumentov za naknadno dokazano del. dobo (po izdaji nove del. knjižice) bo vršila Komisija za priznanje del. dobe, Kranj, Golniška c. 7 soba 10.

samo v ponedeljek, dne 28. aprila 1955 in v ponedeljek, dne 4. in 11. aprila 1955 od 8. do 12. ure.

Komisiji je treba predložiti: 1. novo delovno knjižico, 2. odločbo o že priznani del. dobi, 3. dokumente o dodatno dokazanih zaposlitvah, udeležbi v NOV itd.

Opozorjamo zainteresirane, da se strogo ravna po zgornjem razporedu, ker so drugi dnevi v tednu določeni za reševanje sprejetih predlogov in komisija zato strank ne bo sprejemala. Komisija za priznanje delovne dobe pri OLO Kranj

R A Z P I S

Mesarsko podjetje OZZ Kranj s sedežem v Naklem razpisuje mesto računovodje s srednjo strokovno izobrazbo in najmanj petletno prakso kot samostojni računovodja v obrtnem podjetju. Plača po tar. pravilniku. P. nudbe poslati na naslov podjetja najkasneje do 30. 3. Nastop službe takoj, ali s 1. 4. 1955.

»Berlinska zgodba«. 26. ob 20. uri premiera jug. filma »Pot miru« film o potovanju predsednika Tita v Indijo in Burmo.

Kino »Krvave«. Cerklje: 26. in 27. marca amer. vohunski film »Afera na Trinidadu«. Predstave ob sobotah ob 19.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 19.30 uri.

Kino Naklo: 27. marca angleški film »Hitrejši od zvoka«. »Bagdaski tatiči«. Predstave ob petkih ob 19. uri, ob sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Pohištvo dostavimo brezplačno na dom!

Uspešno poslovanje Trgovskega podjetja Lesce

Sele 1. julija lanskega leta, je bilo ustanovljeno TRGOVSKO PODJETJE LESCE, vendar je do danes doseglo že take uspehe, da bi mu lahko zavidalo že marsikatero drugo trgovsko podjetje.

Podjetje reorganizirano trgovske mreže, so še bili v okviru osrednjega podjetja v Lescah in niso mogli pokazati toliko lastne iniciative kot to lahko store danes, ki se v tem oziru popolnoma drugače...

Z boljše in kakovostnejše nabavo blaga iz najrazličnejših krajev Slovenije, so uspeli v veliki meri povečati blagovni promet.

KAJ PRIVLACI TOLIKO KUPCEV?

V prvi vrsti konkurenčno nizke cene, vpludna in solidna posredstva. Saj drugače ne bi mogli izpolniti uspešnega družbenega plana in ga celo preseči za 32,7%.

KAJ PA LAHKO POTROŠNIK KUPI V TRGOVSKEM PODJETJU V LESCAH?

Raznovrstno špecerijsko in manufakturno blago. In ne samo to! Podjetje se peča tudi s prodajo pohištva (kuhinjske opreme, spalnice, divane in vsi posteljno opremo). Kar je najvažnejše in za kupce najkvalitetnejše, pa je brezplačen prevoz pohištva na kupčev dom, čeprav je njegovo stanovanje še tako daleč. To lahko store, ker ima-



Podjetje ima na razpolago raznovrstno kuhinjsko in sobno pohištvo.

jo lasten tovorni avtomobil. Kako se prileže kupcu, ki mora za pohištvo že tako in tako odšteti lepe denarce, da mu ni treba še posebej plačati prevoza, ki tudi precej stane.

Razen tega lahko kupite v omenjenem podjetju še cement, premog in drva, bencin in prav vse naftne derivate. Podjetje ima celo lastno bencinsko črpalko!

Skratka, ni je stvari, da je v trgovini TRG. PODJETJE LESCE ne bi mogli kupiti.

Podjetje posluje na solidnih gospodarskih temeljih ter izpolnjuje vse svoje obveznosti do skupnosti.

TUDI V PRIHODNJE SE DELOVNI KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA LESCE PRIPOROČA SVOJIM CENJENIM ODJEMALCEM S PESTRO IZBIRO NAJRAZLIČNEJŠEGA POTROŠNEGA BLAGA IN Z NADVSE SOLIDNO IN VLJUDNO POSTREŽBO.



Pogled na eno izmed izložitvenih oken, kjer je razstavljeno najrazličnejše blago.

TRI LETA BREZ SPANJA

Zdravniki so v Portugalski pred kratkim imeli dva zanimiva bolezenska primera. Kmet z mesta Evore že tri leta ne spi in se kljub temu nenavadnemu primeru zelo dobro počuti.

LETALO ZA VSE

V Angliji so pred kratkim skonstruirali letalo, ki se bo lahko gibalo po vodi, zemlji, snegu in ledu. To letalo, ki ga bodo uporabljali v znanstvene namene, ima zato smučki, čolne, in kolesa, da lahko vzleti ali pristane.

AVSTRALSKO DREVJE VSEBUJE TUDI ALUMINIJ

Avstralski botaniki, ki so izdelali analizo sestava 80 različnih vrst dreves, so ugotovili, da vsa ta drevesa vsebujejo tudi precejšnje količine aluminija. Tega so našli v obliki metala pomešanega z organskimi kislinami v steblih, skorji in listih drevesa.

PROFESOR PICCARD SE SPET PRIPRAVLJA NA EKSPEDICIJO

Na tiskovni konferenci, ki je bila pred kratkim v Padovi v Italiji, je inženir Piccard, sin profesorja Piccarda, izjavil, da se bosta z očetom brž ko bo vreme za to primerno, spustila na dno Atlantskega oceana. Ta ekspedicijska ima namen pregledati bogato floro in fauno v oceanskih globinah, ki sta nam danes še vedno precej neznani.

V MUENCHENU HOTEL ZA PSE

V Münchenu je bil pred kratkim odprt prvovredni hotel za pse vseh ras. V hotelu imajo psi vse udobnosti: odejo za spanje, hrano, kopalnico in česalnico. Prenosišče v sobi za več psov je dve marki, za »samsko sobo« pa je treba plačati štiri marke. Za pse, ki imajo predpisano dieto, ali so navajeni na posebno hrano, je v hotelu popolnoma preskrbljeno.

TERMOMETER V ŽELODCU

Nek ameriški kirurg je pred kratkim operiral starejšega rudarja na slepiču. Na veliko presenečenje zdravnika, je v želodcu operiranega rudarja našel termometer, ki je bil dolg 11 centimetrov. Rudar je izjavil, da je termometer požrl že pred 33 leti. Zanimivo pri tem je tudi to, da je bil termometer nepoškodovan in še vedno uporaben.

Za kratek čas



»Kaj, ti že kadiš? No, če bi bil jaz tvoj oče...«
— Bi šlo! Kar zglasite se, moja mati je vdova!

Arneševa luknja pravijo podzemski jami pri Spodnjih Dupljah. To je zelo velika podzemska jama, Arneševa ji pa pravijo zato, ker je vhod vanjo na Arneševem posestvu. Pred kratkim so si to jamo ogledali kranjski dijaki, Andrej Triler pa je za naše bralce napisal,



Mladi raziskovalci

kako je v taki jami in kakšna je Arneševa luknja.

»Za nas, ki gremo v Arneševu luknjo, je pač vseeno ali sneži ali ne.« Tako smo menili, ko smo se »do zob oboroženi« prebijali skozi

zasneženo grmovje po pobočju proti pošastnemu vhodu v podzemlje.

Pet nas je bilo. Vsi smo imeli gumijaste škornje, Jaz pa si je preskrbel celo gumijaste hlače s škornji. Na glavah smo imeli »preštrihane« italijanske čelade. Za svetilke na karbid je Rado nosil še rezervni omot s karbidom, Uroš je nosil v nahrbtniku hrano, jaz pa sem imel vse žepne polne raznih drobnarij. Naš nadebudni fotograf Ivan pa je imel seveda — fotoaparati. Tako nam v jami ni ničesar manjkalo, kar smo potrebovali za uspešno raziskovalno delo v jami.

Pred vhomom v Arneševu luknjo smo imeli svetilke s karbidom že pripravljene, nalihi smo še vodo in jih prižgali. Se zadnji pogled na zasneženo pokrajino in že smo s čeladami začeli razbijati prve kapnike, to pot ledene. Bilo jih je veliko, ki so v raznih nenavadnih oblikah krasili polepšasti vhod, ki se proti notranjosti jame hitro oži in niža.

Voda je v jami zaradi deževja precej narasla in kmalu smo začeli po njej fotofotati in mešati blato. Sprva s škornji, kmalu pa tudi s kolena. Na levi strani smo že po nekaj metrih zagledali manjši okameneli slap, čez katerega je tekla kristalna čista voda. Zanimive kapniške tvorbe so se potem vrstile skozi vso jamo. Čudili smo se majhnim sigistim zavesam, ki so bile ponekod čisto tanke in prosojne, vitičkim volnim stalaktitom s katerimi je bil jamski strop ponekod zelo gosto »poraščen«, manjšim suhim ponvicam, ki so v ogromnih množinah

ponekod prekrivale zasigano pobočje nekoliko nad vodno gladino. In večjim, z vodo in blatom napolnjenim ponvam, čez katere je na malenkostno nagnjenem jamskem dnu pritajeno šumeče tekla voda in se neke daleč v grozotni temi izlivala v tiho podzemeljsko jezero.

Veselo razpoloženi smo kmalu prispeli do prvega sifona. (smrk ali sifon je neprehodni del jame, kjer se strop stika z vodno gladino) katerega smo obšli po stranskem rovu, v katerem nas je zlasti navdušil lep kapniški stebel. Skorozi »okno« (tako smo imenovali izredno ozek prehod, kjer smo se počasi drug za drugim splazili skozi) in preko 3 metre visokega prepada smo prišli v najprostornejši del Arneševu luknje v »Veliko podorno dvorano«. Tu smo s malo odpočili, okrepčali, zmerili temperaturo vode in zraka ter na jamski način nabrali precej hroščkov iz rodu Anophthalmus in drobnih belih rakcev iz rodu Andronescu. Jaz je potegnili še nekaj dimov, potem smo nadaljevali z našim raziskovanjem.

Naleteli smo na drugi sifon, katerega smo obšli po 80 metrov dolgem suhem obhodnem rovu, ki je tako nizek, da smo lezli po njem le po trebuhu in kolnih. Pričakovali smo, da se bo jama ko bomo spet prišli do vode vsaj malo zvišala, toda... Bil sem v težkem položaju. Ležal sem na trebuhu na pol v vodi in se beležil podatke, ki mi jih je narekoval Jaz. Ivan in Rado sta spredeje vlekla po vodi in blatu merilni trak. Uroš je sedel pri meni in z eno roko držal svetilko, z drugo pa si je popravljal čelado, ki mu je ležala na čelo.

Od nog do glave smo bili čisto mokri.

Kmalu smo naleteli še na tretji sifon. Tudi tega smo po trebuhu obšli po ozkem rovu, kjer smo videli zelo zanimiv »prepihani kapnik«. Pri tem kapniku smo se malo zadržali in okrepčali. Ko sem hotel prestaviti svetilko, sem pred nosom zagledal nekaj črno-rumenega, ki se je počasi gibalo in me opazovalo z dvoje črnimi očmi. Bil je — moderan. Kako je zašel v jamo in koliko časa že raziskuje podzemeljski svet je težko odgovoriti. Toda ko je zagledal svetlobo iz naših svetil, se je opogumnil. Verjetno je menil, da se je rešil večne teme.

Praden smo se potem za sifonom spustili k vodi, smo morali premagati najtežavnejši del

Uranska mezlica - bolezen atamskega stoletja

Ni še dolgo tega, kar smo brali ali pa gledali v raznih filmih pustolovce in iskalce sreče, ki so v mrzličnem iskanju za zlatom doživljali nenavadne pustolovščine. Spomnimo se le Chaplinovih filmov ali pa filma Zaklad Sierra Madre! Danes na istem področju v Mehiki in malo severneje v Arizoni, Nevadi, okoli Velikega slanega jezera — središča verske ločine mormonov — v ZDA, pa tudi v severovzhodni Kanadi, zopet mrgoli pionirjev, pustolovcev in iskalcev zakladov, ki z Geigerjevimi števecem v roki mrzlično, v večnem strahu, da jih ne prehiti konkurent, preiskujejo radioaktivnost, da bi našli najdragocenejšo rudo, uran, ki je za proizvodnjo atomske energije najdragocenejša surovina. Tisoči in tisoči lovcev za srečo zapuščajo svoja mesta in iščejo, iščejo na pretežno le s helikopterji dostopni Coloradski visoki planoti, v Salt Lake Cityju pa že drugi tisoči spekulirajo za še neodkritimi najdišči... Divji lov za neodkritimi naravnimi zakladi, ki se ga lahko vsakdo udeleži. »Divji« zapad je zopet oživel! Čez noč lahko postaneš bogat. Od vseh strani se zgrinjajo ljudje, ki jih vabi sreča in se jim smehljajo upanje. Nekdanja kalifornijska in aljaskijska zlata mrzlica se je prelevila v — uransko mrzlico. Mormoni, ki so bili od nekaj blesteči poslovni ljudje, saj je njihova država med najbogatejšimi in najbolj negovanimi v ZDA, so s svojo prestolnico Salt Lake City v središču tega živčava, lovcev na uran, oboroženih z lopatami, orožjem, Geigerjevimi števci in šotorskimimi platni...

Desettisoči izgubljajo sicer svoj denar, ki so ga vložili v podjetja, katerih oglasov je vse polno v tamkajšnjih časopisih. Ali najdejo se vedno novi, ki pred nekaj časa niso imeli drugega kot tovornega osla, lopato in nezadržano poželenje po bogastvu, ki pa so po nekaj letih postali finančni mogotci prvega reda. To so takozvani »neodvisni« lastniki rudnikov, ki so

na slepo srečo, se pravi v zaupanju na Geigerjev števec, kupili poceni odročno zemljo in so čez noč postali konkurenti velikih rudniških družb. Kljub najstrožji kontroli finančnih organov rastejo nova »podjetja« kot gobe po dežju; podjetja in poslovne metode, ki se prav nič ne razlikujejo od onih iz dobe pionirjev divjega Zapada! Program razvoja atomske energije v ZDA jamči vsem iskalcem urana odkup najdenega uraninaga materiala za dolgo dobo najprej. Samo najti ga je treba.

Drugo veliko »ležišče zakladov« je v severovzhodni Kanadi. 360 milj je dolga, težka, zahrbtna pot skozi skalnato divjino severne države Quebec, da prideš do Labradorja, kjer so fantastična polja železne rude. Toda v nasprotju z Utahom tu, v Kanadi, ne gre toliko za uran kakor za železno rudo samo, ki naj nadomesti ginevaško rudne zaloge ameriškega srednjega zapada. To bo pomenilo za Kanado in njen bodoči razvoj ogromen razmah, saj bo letno donosala nove, milijonske dohodke. In tako v taborišču Burn Creek in okolici nastaja največje srečolovno podjetje, kar jih premore kanadski privatni kapital. Nič manj kot 7 milijonov dolarjev so že porabile številne družbe za začetna dela v tej divjini Urgave. Nadaljnih 200 milijonov dolarjev bo potrebnih, da bodo v naslednjih petih letih uredili rudnike, razen tega pa bo železnica v to odročno puščino zahtevala še 50 milijonov dolarjev.

Sredi divje dežele, ki spominja na slike lunine površine, nastaja čisto novo svet. Zaradi podnebja je mogoče delati le 6 mesecev v letu; zato delajo in kopljejo po 12 ur na dan. V petih letih bo zrasto taborišče Burn Creek v mesto s pet tisoč, taborišče Seven Island pa z 10.000 prebivalci. Plačilo pa bo vredno znojta delavcev: pričakujejo, da bodo ti rudniki mogli kriti potrebe po železni rudi, ki niso ravno majhne, za dobo 100 let.



V Arneševi luknji

naše poti — 5 metrov globoko brezno in nekaj deset metrov dolg, nizek in precej širok rov. Da je bilo napredovanje še težje je marsikaj množina vode čes slap padala v brezno na jamarjevo glavo. Ko sem stal na dnu, mi je bilo zelo čudno in neprijetno. Svetilka mi je že nekajkrat ugasnila, na hrbet in za vrat mi je kapljala voda, jaz pa sem moral s kladivom razširjevati najožji del rova, da smo se potem lahko splazili skozi. Skoraj po eni uri smo premagali tudi ta del poti skozi rov in prišli do konca jame, malo manj kot 1000 metrov dolge.

A. Triler

Richard Wright: AFRIKA in jaz



Ko sem se 16. junija zjutraj prebudil, sem takoj občutil nek nenavaden, mrtev molk. Glasnega ropota ladijskih motorjev ni bilo slišati več; v kabini je bilo vse tako tiho... Naselili smo! Skočil sem s postelje, pogledal skozi okno in videl — Afriko...
Hitro sem se oblekel in odšel na palubo; pred menoj je ležalo afriško mesto, zavito v modrikasto meglo. Vročina je pritiskala in mesto — Takoradi — je bilo kljub zgodnji uri že vse na nogah. Na obrežju je bil cel gozd razkladalnih naprav, dvigali, lop, strojev in ko sem si vse to pobliže ogledal, sem opazil, da strojem strežejo črnci — za dr. Malana* prav gotovo zelo neprijetno dejstvo, kajti on je odločno zatrjeval, da črnci takega dela niso sposobni opravljati.
Opazoval sem vrvenje ljudi na pomolu. Komaj sem razlikoval moške od žensk, kajti vsi so bili ogrnjeni v nenavadno, pisano sukno. Vsi so bili bos, razen policajev, ki so bili na moje veliko začudenje oblečeni v temno modre volnene obleke. Ni mi bilo jasno, kako morejo tako oblečeni zdržati.
Odšel sem v carinarnico, kjer je bilo dvakrat tako vroče kot na ladji. Približal se mi je nek mladenič.
»Mr. Wright?«
»Da.«
»Pozdravljam vas v imenu ministrskega predsednika.«
Bil je to gospod Ansah, majhen, črn in živahen človek, osebni prijatelj Nkrumahsa. Peljal me je skozi carinarnico in mi povedal, da se bo v glavno mesto Akkro odpeljal v po-
* Dr. Malan je bil predsednik Južnoafriške unije do leta 1954 in je poznan kot izrazit zastopnik rasne diskriminacije, ki je pod njegovo vladavino zavzela v Južnoafriški uniji take obsege, da se je s tem problemom ukvarjala tudi Organizacija združenih narodov. (Op. prev.)

sebnem vladinem avtomobilu. Ko sem stopil iz carinarnice mi je prvič stopilo pred oči živahno vrvenje Afrike. Neka ženska je posebno pritegnila mojo pozornost. Na hrbtu je nosila s svetlo pisano ruto privezanega otroka. Spal je. V spanju se mu je glava pokrila s potnimi sragami, nagnila na stran, noge pa so mu binglale po zraku. Ruta, ki je ločila ravnotežje dečkovega trupa, je bila tesno privezana na ženinih prsih, tako da se je zajedala globoko v meso. Neka druga ženska je prala; za petinštirideset stopinj je bila nagnjena nad na tleh postavljeno skledo. Stala je na zgočem soncu, na hrbtu pa je tudi njej spal privezan otrok. Ostali otroci so bili budni; njihove velike nedolžne oči so ogledovale široke gole hrbte svojih mater in kukale na obeh straneh v širni svet. Osupnil sem, ko sem opazil neko evropsko družino, ki se je prerivala skozi to gnečo človeških teles.
»Ti so tu v manjšini, mr. Ansah?« sem vprašal.
Glasno se je zasmel.
»Mar ni prijetno, da vsaj enkrat niste v manjšini, kaj?« je povprašal.
»Drži,« sem mu odvrnil. »Toda povejte mi, kako se kaj obnašajo?«
»Dobro,« je dejal. »Na višje uradnike je treba paziti. Toda preprosti ljudje, kot so ti tu, so v splošnem vljudni; to tudi morajo biti. Oni so odvisni od nas.«
Sla sva mimo prometnih stražnikov, policajev, grupe črnih delavcev; na neki lokomotivi sem opazil črnega kurjača in črnega strojnika. Vse življenje, ki sem ga opazoval, je bilo črno. Obrnil sem se h gostitelju.
»Vi ste trgovec, mar ne?«
»Da. Upam, da proti trgovcem nimate ničesar.«
»Ne, če delate za svobodo svoje dežele,« sem mu odvrnil. Priskrbeno se je zasmel in me prijel za roko.
»Kaj pa delate?« sem ga vprašal.
»Les. Podiram ga, pripravljam, sušim in razpošiljam v vse dele sveta.«
»Koliko ljudi zaposlujete?«
»Približno dve sto. Bi me morda hoteli pospremiti v prodajalno. Moram še nekaj poskrbeti...«
Stopila sva v ogromno moderno prodajalno, ki me je spominjala na kakšno ameriško trgovino s prehranbenimi proizvodi. Vodstvo trgovine je bilo v angleških rokah, zaposleni pa so bili v njej domačini. Medtem ko je mr. Ansah nakupoval, sem postal po lokalu. Ogledoval sem emajliran lonec, ki ni držal več kot liter, a je stal nič manj kot angleški funt, ali 2,80 dolarja (840 deviznih dinarjev — op. prev.) Prodajalec je prišel k meni



»Bi kaj kupili, sar?«
»Ne, samo malo se razgledujem.«
»Vi ste Američan, kajne, sar?«
»Da, odkod veste to?«
»Oh, mi vemo to, sar,« je dejal. Pridružil se nama je še nek prodajalec. »Iz katerega predela Afrike pa izhajate, sar?«
** Sar, pravilno sir — angleško gospod. Za črnce je znano, da razen tega, da govore s samimi nedolžniki, večkrat tudi popačeno izgovarjajo posamezne angleške besene (op. prev.)